

แถลงการณ์ของนายปรีดี พนมยงค์

และ

คำแถลงมติผู้รักชาติ

จัดพิมพ์จำหน่ายโดย นายสุพจน์ ดำนตรระกูล

แถลงการณ์ของนายปรีดี พนมยงค์

และ

คำเตือนสติผู้รักชาติ

จัดพิมพ์จำหน่ายโดย นายสุพจน์ ดำนตระกุล

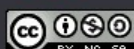

PRIDI-PHOONSUK
ปรีดี - พนมยงค์

www.pridi-phoonsuk.org

ChangeFusion

OPENBASE.in.th

เนื้อหาทั้งหมดใน OpenBase ถูกเผยแพร่ภายใต้สัญญาอนุญาต Creative Commons Attribution-Noncommercial-Share Alike 3.0 Unported License ท่านสามารถนำเนื้อหาทุกชิ้นไปใช้และเผยแพร่ต่อได้ โดยต้องอ้างอิงแหล่งที่มา ห้ามนำไปใช้เพื่อการค้า และต้องใช้สัญญาอนุญาตชนิดเดียวกันนี้เมื่อเผยแพร่งานที่ดัดแปลง เว้นแต่จะระบุเป็นอย่างอื่น

คำขึ้นต้น

ด้วยความ “มั่งง่าย” ของข้าพเจ้าที่รับเอาคำให้สัมภาษณ์ และให้ข่าวของ นายสำเภา คิริสัมพันธ์ ต่อหนังสือพิมพ์ “เดอะเนชั่น” และหนังสือพิมพ์อื่น ๆ อีกหลายฉบับ “เรื่องการเจรจาที่ปารีสเกี่ยวกับการอพยพชาวญวนจากประเทศไทยกลับถิ่นฐานเดิม” ว่าเป็นสัจจะ และได้แปล คำสัมภาษณ์และข่าวนั้นลงในหนังสือ “คุยกับท่านปรีดี ฯ” ซึ่งเท่ากับเป็นการเผยแพร่คำให้สัมภาษณ์ และข่าวของนายสำเภา ฯ ในกรณีนี้ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

ต่อมาข้าพเจ้าได้รับทราบข่าวความที่นายสำเภาฯ ให้สัมภาษณ์และให้ข่าวแก่หนังสือพิมพ์ซึ่งข้าพเจ้าถ้อยอดมานานมีข้อความที่คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงหลายประการ อันก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผลประโยชน์ของประเทศชาติ และท่านปรีดี ฯ กับท่านไววันซุง

ณ ที่นี้ ข้าพเจ้าขอแสดงความเสียใจเป็นอย่างยิ่งต่อท่านปรีดี ฯ และท่านไววันซุงตลอดจนท่านผู้อ่านที่ได้กรุณาให้ความไว้วางใจแก่ข้าพเจ้าตลอดมา ข้าพเจ้าไม่มีข้อแก้ตัวใด ๆ ในความ “มั่งง่าย” ครั้งนี้ เมื่อผิดพลาดไปแล้วก็ยอมรับว่าผิดพลาด แต่ก็จะไม่ยอมให้ความผิดพลาดนั้นหรือความเข้าใจผิดดำเนินต่อไป หากจะต้องค้นคว้าหาความจริงมาทำให้ปรากฏ เพื่อประโยชน์แห่งสัจจะและความเข้าใจที่ถูกต้อง

บัดนี้ นายพูน พุกกะรัตน์ ซึ่งเป็นคนหนึ่งที่ได้เข้าไปเกี่ยวข้องในการเจรจาที่ปารีส “เรื่องอพยพชาวญวนจากประเทศไทยกลับถิ่นฐานเดิม” ตามคำขอร้องของท่านปรีดี ฯ ได้เดินทางกลับจากปารีสมาถึงกรุงเทพฯ ฯ เมื่อปลายเดือนตุลาคมพร้อมด้วยเอกสารหลักฐาน “ข้อเท็จจริง” ที่เป็นสัจจะ จากท่าน

ปรีดี ฯ ผู้ถูกขอร้องให้เป็นคนกลางในการเจรจาเรื่องนี้ และบันทึกเอกสารหลักฐานเหล่านั้น ข้าพเจ้าได้นำมาทำให้ปรากฏ ณ ที่นี้แล้ว

“คำเตือนสติผู้รักชาติ ฯ” ของท่านปรีดี ฯ ซึ่งเกี่ยวเนื่องมาแต่เรื่อง การเจรจาอพยพชาวญวน ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ข้าพเจ้านำมาทำให้ปรากฏ ณ ที่นี้ และเป็นเรื่องที่คนไทยผู้รักชาติทุกๆ คน โดยเฉพาะผู้รับผิดชอบ ต่อชาติของชาติไทย ควรจะให้ความสนใจต่อ “คำเตือนสติ” และแสวงหาหนทางแก้ไขปัญหาของชาติอย่างมีความรับผิดชอบและอย่างรีบด่วน ด้วยคติ “เหนือผลประโยชน์ส่วนตัว คือผลประโยชน์ของประเทศชาติ”

อนึ่ง คำแถลงการณ์ของท่านปรีดี ฯ เกี่ยวกับการถอนตัวออกจากการเป็นคนกลาง ในการเจรจาเรื่องอพยพชาวญวนจากประเทศไทยกลับถิ่นฐานเดิม ที่ข้าพเจ้านำมาทำให้ปรากฏ ณ ที่นี้ ตามข้อเท็จจริงปรากฏว่าท่านปรีดี ฯ ได้ทำคำแถลงการณ์ฉบับดังกล่าวตั้งแต่วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๑๖ ก็เป็นวันเวลาที่ประเทศไทยยังอยู่ภายใต้การปกครองของรัฐบาลจอมพลถนอม กิตติขจร

และ ณ ที่นี้ ข้าพเจ้าก็ต้องขออภัยต่อท่านผู้อ่านอีกครั้งหนึ่งที่ยังไม่สามารถสนองความต้องการเรื่อง “เค้าโครงการเศรษฐกิจ” ของท่านปรีดี ฯ ต่อท่านผู้อ่านทั้งหลายได้ ทั้งๆ ที่ได้ประกาศไว้ในท้ายเล่มฉบับที่แล้วว่า “เค้าโครงการเศรษฐกิจ” ของท่านปรีดี ฯ จะเป็นเล่มต่อไป ทั้งนี้ก็เพราะมีปัญหารีบด่วนที่จะต้องทำความเข้าใจกับท่านผู้อ่านเกี่ยวกับ “ข้อเท็จจริง” เรื่องการเจรจาที่ปารีสดังกล่าวแล้ว ก็ต้องขออภัยกันอีกครั้งหนึ่งละครับ

ขอขอบคุณ

สุพจน์ ด้านตระกูล

คำนำของนายพูน พุกกะรัตน์ อ.บ.

ท่านปรีดี พนมยงค์ ให้ข้าพเจ้าเป็นผู้จดบันทึกการสนทนากับผู้มีชื่อที่มาพบกับท่านในวันที่ ๒๓, ๒๕, ๒๗ กันยายน ๒๕๑๖ เสร็จแล้วท่านให้ช่วยตรวจรายละเอียดจดหมายและโทรเลขที่สำนักงานของนายสำเภา ศิริสัมพันธ์ ซึ่งบางที่เรียกว่า “สำนักงานถนนสีลม” จัดส่งมายังท่านปรีดีและที่สำนักงานนั้นรายงานไปยังรัฐบาลไทย ทั้งนี้เพื่อนักศึกษาและผู้รักชาติไทย จะได้ศึกษาถึงวิธีการของนักธุรกิจว่าควรเชื่อได้และไม่ได้เพียงใด

๑. นอกจากที่ท่านปรีดีกล่าวไว้ในคำแถลงการณ์ ฯ แล้ว ข้าพเจ้าพิจารณาจดหมายของท่านปรีดี ฯ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๑๖ ถึงศาสตราจารย์วิจิตร ฯ มีข้อความว่า

๑๖ สิงหาคม ๒๕๑๖

คุณวิจิตร ลุธิตานนท์ ที่รัก

เมื่อวันวานคือวันที่ ๑๕ เวลา ๑๖ น. เอกอัครราชทูตไต้หวันซึ่งเพิ่งเดินทางกลับมาจากซานฮวย ได้มาพบผมที่บ้านพักแจ้งว่า ได้นำเรื่องเสนอนายกรัฐมนตรีฟามวันดงตามบันทึกที่คุณมอบให้ ซึ่งได้สั่งให้อุปทูตแจ้งคำตอบแก่ผมตามที่ผมได้แจ้งให้คุณทราบโดยจดหมายลงวันที่ ๒๑ มิถุนายนแล้ว เอกอัครราชทูตยังได้พบนายกรัฐมนตรีฟามวันดงอีกครั้งหนึ่ง ก่อนเดินทางกลับมาปารีส ผมได้แจ้งให้เอกอัครราชทูตทราบตามความในโทรเลขของคุณลงวันที่ ๒๖ มิ.ย. และ ๓ ก.ค. แล้ว แต่ยังมีได้รับ จ.ม. ที่คุณบอกว่าจะส่งตามมา เอกอัครราชทูตตอบว่าทางฝ่ายเวียดนามนั้นไม่เร่งรีบอย่างใด

ผมเห็นว่าโดยมารยาทการทูตซึ่งฝ่ายเวียดนามเมื่อได้รับบันทึกของคุณแล้วก็รีบจัดการเสนอรัฐบาลของเขาให้เป็นการด่วน และได้รับตอบโดยไม่ชักช้า

ดังนั้นฝ่ายไทยก็ควรให้คำตอบภายในเวลาไม่เนิ่นนานนัก ผมได้ขออรรถ-
 รัฏฐทูตไว้ว่าถ้าคุณเดินทางมาปารีสสัก ก็ขอให้เอกอรรถรัฏฐทูตให้โอกาส
 พบกับคุณอีก อรรถรัฏฐทูตตอบว่ายินดีและพร้อมเสมอที่จะพบกับคุณ
 ในปลายเดือนนี้ผมจะไปเยอรมันและจะกลับปารีสราววันที่ ๔ เดือนหน้า ฉะนั้น
 ถ้าคุณจะมาปารีสภายหลังวันนั้นก็จะเป็นการสะดวกแก่ผม

ด้วยความรักและคิดถึง

ปรีดี พนมยงค์

ท่านผู้อ่านจะเห็นได้ว่าจดหมายฉบับนี้ ท่านปรีดี ฯ มีถึงศาสตราจารย์วิจิตรโดย
 เฉพาะ แต่มีผู้ตอบมายังท่านปรีดี ฯ โดยใช้หัวกระดาษของสำนักงานสัสสม ตอบขอบใจท่าน
 ปรีดี ฯ ว่าเป็นจดหมายถึงศาสตราจารย์วิจิตร ฯ กับนายสำเนา

ยิ่งกว่านั้นตามสำเนาไฟโตกอปี้ที่สำนักงานนั้น เสนอต่อเลขานุการรัฐมนตรีว่าการ
 กระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๑๖ อ้างว่าเป็นจดหมายของศาสตราจารย์
 วิจิตร ฯ ซึ่งท่านปรีดี ฯ พิจารณาแล้วว่าศาสตราจารย์วิจิตร ฯ ไม่เคยบิดเบือนความในจดหมาย
 ของท่านปรีดี ฯ มาแต่ก่อนเลย จึงไม่เชื่อว่าศาสตราจารย์วิจิตร ฯ จะรายงานเลขานุการคนนั้น
 ผิดจากความในจดหมายของท่านปรีดี ฯ ฉบับนั้น อาทิรายงานมีความตอนหนึ่งว่า

“บัดนี้ผมได้รับหนังสือจาก ฯ พณ ฯ ปรีดี พนมยงค์ ลงวันที่ ๑๖
 สิงหาคม ๒๕๑๖ แจ้งมาว่า ทางฝ่ายเวียดนามได้ตอบรับหนังสือบันทึกลงวันที่ ๙
 มิถุนายน ๒๕๑๖ ของผม ที่ได้มีไปถึงผู้มีอำนาจเต็มของฝ่ายรัฐบาลเวียดนาม-
 เหนือ โดย ฯ พณ ฯ เอกอรรถรัฏฐทูต โววันซุง ได้เป็นผู้นำไปเสนอให้ ฯ พณ ฯ
 นายกรัฐมนตรีฟามวันดง ที่ฮานอยเมื่อเดือนมิถุนายนแล้ว และ ฯ พณ ฯ เอก-

อรรถรัฐทูต ไววันซุง ได้เดินทางกลับมาจากซานฮวนถึงปารีสแล้ว ได้เข้าแจ้ง
กับ ฯพณฯ ปรีดี พนมยงค์ว่า ยินดีที่จะเปิดการเจรจาขึ้นเป็นทางการ โดย
ขอให้ทางผมติดต่อกับ ฯพณฯ จอมพลประภาส จารุเสถียร เพื่อขอให้ส่ง
เจ้าหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทย ผู้มีอำนาจไปเริ่มการเจรจากันได้เป็นทางการ
ณ กรุงปารีส....”

การอ้างท่านปรีดี ฯ อย่างผิดพลาดก็ไม่สมควรอยู่แล้ว แต่การอ้างว่าท่านไววันซุง
พูดเช่นนั้นเช่นนั้น แนะนำอย่างนั้นอย่างนั้นย่อมเป็นการไม่สมควรอย่างยิ่ง สำนักงานนั้นควร
รายงานรัฐบาลไทยอย่างตรงไปตรงมาว่าท่านไววันซุงพูดอย่างไร ไม่จำเป็นต้องโน้มน้าวรัฐบาลไทย
ว่าท่านไววันซุงขอให้ติดต่อกับจอมพลประภาส ฯ อันเป็นการสร้างเครดิตให้จอมพลผู้นั้น
เพิ่มขึ้นเกินความจริง

๒. โทรเลขภาษาอังกฤษที่สำนักงานนั้นใช้ชื่อศาสตราจารย์วิจิตร ฯ เป็นผู้ส่ง
มาถึงท่านปรีดี ฯ ก็ใช้ถ้อยคำที่ท่านปรีดี ฯ เข้าใจว่า ต้องเป็นคนที่รู้ภาษาอังกฤษดีมากและอาจ
มีความรู้ทางการทูตอยู่บ้าง บางฉบับที่ส่งมาตอนที่สำนักงานนั้นกำลังติดต่อกับรัฐบาลไทยอยู่
และอาจเกรงว่าท่านปรีดี ฯ จะเห็นว่าผลงานของสำนักงานนั้นซ้ำอยู่ จึงได้มีโทรเลขถึงท่าน
ปรีดี ฯ เป็นเชิงหวังของเขาคือจะให้ท่านปรีดี ฯ หลงว่าฝ่ายรัฐบาลไทยรับเรื่องอย่างเอาใจใส่ เ
เช่นบางฉบับบอกว่าการติดต่อกับเวียดนามนั้น กระทรวงมหาดไทยมีความสนใจอย่างใหญ่-
หลวง “Immensely Interest” แต่ความจริงนั้นกระทรวงมหาดไทยมิได้มีความสนใจอย่าง
ใหญ่หลวงตามโทรเลขนั้น

ยังมีโทรเลขบางฉบับว่าเจ้าหน้าที่รัฐบาลแนะนำว่า ให้คณะนั้นเดินทางมาพร้อม
กับผู้แทนรัฐบาล ซึ่งทำให้ท่านปรีดี ฯ หลงเข้าใจว่าฝ่ายรัฐบาลไทยจะส่งผู้แทนมาจริงจึงตาม
โทรเลข ท่านปรีดี ฯ จึงสั่งให้ข้าพเจ้า (นายพูน พุกกะรัตน) เดินทางมาเพื่อช่วยท่านจัดการ
รับรอง เพราะลูกหลานในบ้านท่านติดธุระการเรียนบ้างการสอบบ้าง จะได้ข้าพเจ้ามาช่วย

ออกแรงในการจัดรับรองและการสนทนากับฝ่ายเวียดนามที่จะมีขึ้น แต่เมื่อคณะมาถึงปารีส ในวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๑๖ ก็แจ้งว่าผู้แทนรัฐบาลไทยจะตามมาเที่ยวบินหน้า และบอกชื่อว่าจะเป็นข้าราชการชั้นสูงคนหนึ่ง (ข้าพเจ้าของดิฉันไม่ระบุนามแต่ไม่ใช่หลวงชาติตระการโกศล) คณะอยู่ในปารีสจนถึงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๑๖ ก็ไม่ปรากฏว่ามีผู้แทนรัฐบาลไทยตามมา

๓. การสนทนาระหว่างท่านปรีดี ฯ กับคณะนั้น ระหว่างวันที่ ๒๓, ๒๕, ๒๗ กันยายน ๒๕๑๖ ปรากฏอยู่แล้วในแถลงการณ์ ฉบับที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๑๖ พิมพ์ไว้ต่อจากคำนำนี้

๔. ท่านปรีดี ฯ ได้คอยสลับรับฟังว่าเมื่อคณะนั้นกลับไปแล้วจะได้ปฏิบัติตามที่รับปากไว้ในการยับยั้งให้ชาวผิวดำแลกหนังสือพิมพ์อีกหรือไม่

แต่ความกลับปรากฏว่ามีผู้ให้ข่าวหนังสือพิมพ์ ซึ่งมีเพียงบิดเบือนความจริงเท่านั้น หากยังอ้างว่าท่านไว้นางฟูกเซ่นนั้นเช่นนี้ซึ่งเป็นการแต่งเรื่องขึ้นเอง เช่นให้ข่าวแก่น.ส.พ. ธินะห์ (เดอะเนชั่น) ว่า ฝ่ายเวียดนามไม่ต้องการหลวงชาติตระการโกศล การให้ข่าวนี้ทำให้ฝ่ายเวียดนามเสียหาย ซึ่งคนไม่รู้จักความจริงจะหาว่าฝ่ายเวียดนามแทรกแซงกิจการภายในของไทยจะไม่เอาคนนั้นจะให้ตั้งคนนี้ ความจริงท่านไว้นางฟูกหรือท่านปรีดี ฯ มิได้กล่าวเลยว่า ไม่ต้องการหลวงชาติตระการโกศล

ท้าวข่าว น.ส.พ. ธินะห์ว่าหลวงชาติตระการโกศลต้องการทราบเหตุผลใดฝ่ายเวียดนามต้องการให้มีการเจรจาที่ปารีส สำนักงานนอร์เรอ์ดตงแตตักกันจะขังความจริงแก่หลวงชาติ ฯ ที่มาร่วมประชุมกับคณะนั้นว่าเป็นเรื่องที่จอมพลประภาส ขณะเป็นรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมอบให้คณะนั้นมาพบ ท่านปรีดี ฯ ขอให้ทราบตามฝ่ายเวียดนาม มิใช่ฝ่ายเวียดนามร้องขอวิงวอนให้รัฐบาลไทยส่งผู้แทนมาปารีส

๕. เมื่อท่านปรีดี ฯ ได้พบท่านไว้นางฟูกในวันที่ ๑ และ ๔ ต.ค. ขอถอนตัวจากการเป็นคนกลางในการทบทวนเกี่ยวกับการอพยพชาวเวียดนามกลับถิ่นฐานเดิมแล้ว ท่านปรีดี ฯ ให้ข้าพเจ้าพิมพ์แถลงการณ์ของท่านเสร็จในวันที่ ๘ ต.ค. ๒๕๑๖ แล้วรีบส่งมายัง

น.ส.พ. และนิติยสารในกรุงเทพ ฯ ทั้งนี้ ปราบกฏในสำเนา จ.ม. ถึงนายกสมาคมหนังสือพิมพ์
แห่งประเทศไทยขอให้แจ้งแก่น.ส.พ. และนิติยสาร ส่วน น.ส.พ. บางกอกโพสต์ กับ ธินะชน
ที่ลงข่าวเรื่องนี้มากกว่าฉบับอื่นนั้น ท่านปรีดี ฯ ได้มี จ.ม. ถึงบรรณาธิการ ๒ ฉบับนั้นตาม
สำเนาที่ลงพิมพ์ไว้ในหนังสือเล่มนี้ จนกระทั่งเช้าวันที่ ๒๖ ตุลาคม ซึ่งข้าพเจ้าออกเดินทาง
จากปารีสกลับกรุงเทพ ฯ ก็ยังไม่เห็น น.ส.พ. ๒ ฉบับนั้นลงพิมพ์ตามที่ท่านปรีดี ฯ ร้องขอ

อย่างไรก็ตามเมื่อวันที่ ๑๐ ต.ค. ผู้แทน เอโคโนมิก รีวิว แห่งฮ่องกงมาสัมภาษณ์
ท่านปรีดี ฯ และท่านปรีดี ฯ ก็ชี้แจงเรื่องการขอลอนตัวของท่านตามแถลงการณ์นั้น

เมื่อวันที่ ๑๓ ต.ค. ท่านปรีดี ฯ ได้มอบแถลงการณ์ของท่านให้อัครราชทูตรักษา
การสถานเอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงปารีสเพื่อเสนอต่อไปยังรัฐบาลไทยด้วยแล้ว

วันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๑๖

พูน พุกกะรัตน์ ธรรมศาสตร์บัณฑิต

แถลงการณ์ของนายปรีดี พนมยงค์

เรื่องการถอนตัวออกจากการทาบตามระหว่าง

ผู้แทนฝ่ายไทยกับเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนามประจำกรุงปารีส
เกี่ยวกับการอพยพชาวเวียดนามที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยกลับสู่ถิ่นฐานเดิม

ด้วยปรากฏว่ามีบุคคลนำเรื่องผิดความจริงและผิดมรรยาทการทูตให้
สัมภาษณ์และแจ้งแก่หนังสือพิมพ์ในประเทศไทยหลายฉบับ พิมพ์เผยแพร่เรื่อง
การทาบตามเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนามประจำกรุงปารีส
เกี่ยวกับการอพยพชาวเวียดนามที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยกลับสู่ถิ่นฐานเดิม
ข้าพเจ้ามิได้ถือว่าหนังสือพิมพ์ต้องรับผิดชอบ แต่ผู้ให้สัมภาษณ์และผู้ให้ข่าว
นั้นเองต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ชาติไทยและมิตรภาพระหว่าง
ราษฎรไทยกับราษฎรเวียดนามและในการทาบตามขั้นต่อไปต้องสะกดหยุดลง

ข้าพเจ้าจึงมีความจำเป็นต้องขอชี้แจงต่อหนังสือพิมพ์และนิยตสารในประเทศไทย
ถึงข้อเท็จจริงแห่งความเป็นมาของการทาบตามเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐประชาธิปไตย
เวียดนามดังต่อไปนี้ เพื่อขอให้หนังสือพิมพ์และนิยตสารช่วยชี้แจงต่อมวลราษฎรไทยด้วย
จะขอบคุณเป็นอันมาก

ข้อ ๑. เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๑๖ ศาสตราจารย์วิจิตร ลิulitanท์
และนายสำเภา สิริสัมพันธ์ กับนายประสิทธิ์ ชุณหะวัณกุล พร้อมด้วยนาย
ขวัญจิต ลิulitanท์ ได้มาพบข้าพเจ้าที่บ้านพักย่านกรุงปารีสแสดงหลักฐาน
ว่าการเจรจาเรื่องการอพยพชาวเวียดนามจากประเทศไทยระหว่างผู้แทน
กระทรวงการต่างประเทศไทยและผู้แทนสภาประชาชาติไทยกับฝ่ายสาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยเวียดนามนั้นไม่อาจดำเนินต่อไปได้ ดังนั้นศาสตราจารย์วิจิตรฯ

กับคณะจึงได้รับความเห็นชอบจากจอมพลประภาส จารุเสถียร รองนายกรัฐมนตรีขอให้ข้าพเจ้าช่วยทบทวนเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนามประจำกรุงปารีสเกี่ยวกับการอพยพชาวเวียดนามในประเทศไทยกลับสู่ถิ่นฐานเดิม โดยมีข้อเสนอใหม่กว่าเดิมสรุปความตามที่ปรากฏในสำเนาคำแปลบันทึกภาษาฝรั่งเศสของศาสตราจารย์ วิจิตร ลุติมานนท์ เพื่อยื่นต่อเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนามประจำกรุงปารีส ดังต่อไปนี้ -

บันทึก

ข้าพเจ้า ศาสตราจารย์วิจิตร ลุติมานนท์ ผู้ลงนามข้างท้ายนี้ อดีตเลขาธิการมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง และอดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังแห่งประเทศไทย ได้รับเกียรติขอความกรุณาช่วยเหลือจาก ฯพณฯ ปรีดี พนมยงค์ ด้วยความยินยอมเห็นชอบของจอมพลประภาส จารุเสถียร รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแห่งประเทศไทย ในอันที่จะทบทวนเจรจากับผู้แทนของรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนามในเรื่องข้อเสนอใหม่เกี่ยวกับการส่งชาวเวียดนามอพยพในประเทศไทยกลับถิ่นฐานเดิม

โดยที่ได้พิจารณาถึงสภาพการณ์ปัจจุบันแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนามคือการที่ได้มีการลงนามในข้อตกลงสันติภาพ รัฐบาลไทยย่อมปรารถนาที่จะให้มีการส่งชาวเวียดนามอพยพในประเทศไทยกลับถิ่นฐานเดิมโดยเร็วที่สุดที่จะเป็นได้

ในการนี้รัฐบาลไทยฝ่ายเดียวพร้อมที่จะรับภาระค่าใช้จ่ายในการขนส่งทางอากาศ และมีใช้โดยวิธีการตามที่กำหนดไว้ในข้อตกลงเดิม

ถ้าชาวเวียดนามอพยพประสงค์จะจำหน่ายทรัพย์สินของตน รัฐบาลไทยก็พร้อมที่จะรับซื้อในราคาเป็นธรรม

หากหลักการดังกล่าวมาข้างต้น ถ้ารัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนามรับ
ตกลง รัฐบาลไทยก็จะได้แต่งตั้งคณะผู้มีอำนาจเต็ม (โดยมีศาสตราจารย์วิจิตร ลุลิตานนท์
ด้วยผู้หนึ่ง) เพื่อทำการเจรจากับผู้แทนรัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนาม ณ กรุงปารีส
ต่อไป

กรุงปารีส.

วันที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๖

(ลงนาม) **วิจิตร ลุลิตานนท์**

(วิจิตร ลุลิตานนท์)

ข้อ ๒. ข้าพเจ้าได้แจ้งแก่คณะที่มาพบว่า ข้าพเจ้ามิใช่พรรคพวกของ
รัฐบาลไทยปัจจุบัน แต่เห็นว่าการที่รัฐบาลไทยมีข้อเสนอใหม่พร้อมที่จะออกค่าขนส่ง
แต่ฝ่ายเดียวแทนที่จะออกค่าขนส่งคนละครึ่งตามข้อตกลงระหว่างไทยกับเวียดนามฉบับ
เดิม และพร้อมที่จะซื้อทรัพย์สินของผู้อพยพโดยราคาที่เป็นธรรมนั้นมีเหตุผลที่จะขอ
ทราบตามฝ่ายเวียดนามได้ ดังนั้น เพื่อเห็นแก่ประโยชน์ประเทศชาติและมิตรภาพ
ระหว่างราษฎรไทยกับราษฎรเวียดนาม ข้าพเจ้าก็จะช่วยติดต่อกับท่านโวนซุง เพื่อ
ให้ศาสตราจารย์ วิจิตร ฯ ผู้เดียวเข้าพบ โดยมีเงื่อนไขว่าศาสตราจารย์วิจิตร ฯ จะต้อง
เจรจาเฉพาะปัญหาหลักการทางการเมืองเกี่ยวกับการอพยพชาวเวียดนามเท่านั้นโดยไม่
เกี่ยวกับธุรกิจการค้าที่เป็นเรื่องของนายสำเภา ศิริสัมพันธ์ กับพรรคพวกจะติดต่อกับ
รัฐบาลไทยเอง เมื่อทุกคนในคณะตกลงตามเงื่อนไขที่ข้าพเจ้าได้กำหนดไว้แน่ชัด
ดังนั้นแล้ว ข้าพเจ้าจึงได้โทรศัพท์ขอพบท่านโวนซุงที่สถานทูตสาธารณรัฐประชา
ธิปไตยเวียดนาม แต่ท่านโวนซุงได้ตอบมาว่าท่านจะมาพบข้าพเจ้าที่บ้านพักของ
ข้าพเจ้าในวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๑๖ เวลา ๑๖.๐๐ น.

เมื่อท่านไววันซุงมาถึงบ้านพักข้าพเจ้าตามกำหนดแล้ว ข้าพเจ้าได้เชิญท่านผู้สนทนาในห้องรับแขกโดยมีภรรยาข้าพเจ้าร่วมอยู่ด้วย ข้าพเจ้าได้เล่าความเป็นมาโดยสังเขปของเรื่องนี้และย้ำกับท่านไววันซุงว่าข้าพเจ้ามิใช่พรรคพวกของรัฐบาลไทยปัจจุบัน หากรับเป็นคนกลางก็เพราะเห็นแก่มิตรภาพระหว่างราษฎรไทยกับราษฎรเวียดนาม ท่านไววันซุงรับว่าเข้าใจข้าพเจ้าดี ครั้นแล้วข้าพเจ้าจึงขออนุญาตศาสตราจารย์วิจิตร ๖ ผู้เชี่ยวชาญขึ้นมาพบท่านไววันซุงในห้องรับแขก

ศาสตราจารย์วิจิตร ๖ เป็นผู้ชี้แจงให้ท่านไววันซุงทราบถึงการได้รับความเห็นชอบจากจอมพลประภาส ๖ และได้ยืนยันบันทึกตามที่กล่าวในข้อ ๑. ท่านไววันซุงรับว่ามีความยินดีที่จะเสนอบันทึกของศาสตราจารย์วิจิตร ๖ ต่อไปยังรัฐบาล ถ้าต้องการเร็วก็จะส่งเป็นโทรเลขไปให้ แต่ข้าพเจ้าขอร้องว่าโดยที่ท่านไววันซุงจะกลับไปฮานอยในเร็ว ๆ นี้ ขอให้ท่านนำบันทึกนั้นไปเสนอนายกรัฐมนตรีฟามวันตงโดยเฉพาะ ซึ่งท่านไววันซุงก็รับช่วยเหลือตามที่ข้าพเจ้าขอร้องนั้น

ในการทบทวนสนทนากับท่านไววันซุงในห้องรับแขกที่บ้านพักข้าพเจ้านั้น ข้าพเจ้าได้ขออนุญาตถ่ายภาพไว้เป็นที่ระลึกซึ่งก็ปรากฏมีรูปบุคคลเพียง ๔ คนเท่านั้น คือ (๑) ข้าพเจ้า, (๒) ท่านไววันซุง, (๓) ภรรยาข้าพเจ้า, (๔) ศาสตราจารย์วิจิตร ๖ มิได้มีผู้อื่นใดร่วมด้วยเลย เมื่อศาสตราจารย์วิจิตร ๖ ได้กลับกรุงเทพฯ ๖ แล้ว ได้ทำบันทึกและเสนอรูปภาพนี้แก่จอมพลประภาส ๖ เป็นหลักฐาน

ข้อ ๓. ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน อุปทูตรักษาสถานเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนามที่ปารีส ได้นำคำตอบของรัฐบาลแจ้งแก่ข้าพเจ้าว่า รัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนามตั้งจุดยืนหยัดจากรากฐาน “มิตรภาพอันเป็นประเพณีระหว่างราษฎรเวียดนามกับราษฎรไทย” และหลัก ๕ ประการแห่งการคงอยู่อย่างสันติ (ระหว่างประเทศที่มีระบบสังคมต่างกัน) ฉะนั้น เพื่อก่อให้เกิดสภาพที่เหมาะสมในการเจรจาเรื่องการอพยพชาวเวียดนามจากประเทศไทยกลับสู่เวียดนามตามบันทึกของศาสตราจารย์วิจิตร ๖

นั้น รัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนามเรียกร้องให้รัฐบาลไทยปฏิบัติตามเงื่อนไข ๒ ประการต่อไปนี้ก่อน คือ

๑. การดำเนินไปสู่การยุติร่วมมือระหว่างรัฐบาลไทยกับอเมริกันในการกระทำอันเป็นศัตรูทางสงคราม (actes hostiles) ต่อราษฎรอินโดจีน

ข้าพเจ้าถามว่าหมายถึงจะต้องดำเนินการอย่างไร อุปทูต ฯ ตอบว่า รัฐบาลไทยย่อมรู้ดี ข้าพเจ้าถามว่า จะต้องดำเนินการทันทีหรือเป็นขั้น ๆ ไป อุปทูต ฯ ตอบว่า รอจนกว่ารัฐบาลไทยจะตอบอย่างไร

๒. การปฏิบัติอย่างเคร่งครัดต่อบทบัญญัติที่ตกลงระหว่างสภาภาษาทั้งสอง

ข้าพเจ้าถามว่ามีเรื่องอะไรบ้าง อุปทูต ฯ ตอบว่า การประกันความปลอดภัยแห่งชีวิตและทรัพย์สินของชาวเวียดนามที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย, การก่อเงื่อนไขความเป็นอยู่ที่เป็นปกติของชาวเวียดนาม ปล่อยชาวเวียดนามที่ถูกคุมขังให้เป็นอิสระ

ข้าพเจ้าได้นำคำตอบของฝ่ายเวียดนามแจ้งให้ศาสตราจารย์วิจิตร ฯ ทราบโดยจดหมายของข้าพเจ้าลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน

ข้อ ๔. ศาสตราจารย์วิจิตร ฯ ได้ตอบจดหมายและส่งโทรเลขมาถึงข้าพเจ้าหลายฉบับมีใจความว่ากำลังรอคำวินิจฉัยของรัฐบาลไทย แต่ศาสตราจารย์วิจิตร ฯ ใ้รักษามรรยาททางการทูตโดยมิได้ให้สัมภาษณ์หรือให้ข่าวหนังสือพิมพ์อย่างใดนับตั้งแต่ได้พบท่านไววันซุงในเดือนมิถุนายนจนกระทั่งบัดนี้

ต่อมาระหว่างวันที่ ๓๑ สิงหาคมกับวันที่ ๒๑ กันยายนนี้ นายสำเภาศิริสัมพันธ์ ได้ทำไปโดยพลการ ให้สัมภาษณ์และให้ข่าวแก่หนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษและภาษาไทยหลายฉบับติดต่อกัน ซึ่งเป็นการผิดมรรยาททางการทูตและผิดความจริงหลายประการ อาทิ

ก. อ้างว่าเมื่อตนได้รับความเห็นชอบจากจอมพลประภาส จารุเสถียร ในวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๑๖ แล้ว ตนได้แจ้งให้ข้าพเจ้าทราบ และว่าข้าพเจ้าได้บอกให้เขาจัดตั้งคณะบุคคลขึ้นเพื่อเดินทางไปปารีสทันที เพราะเป็นระยะเวลาที่ทุตเวียคนามเหนือกำลังจะเดินทางไปฮานอย

ข้าพเจ้าขอปฏิเสธว่าข้าพเจ้าไม่เคยรับแจ้งจากนายสำเภา ฯ มาก่อนที่ ศาสตราจารย์ วิจิตร ฯ และนายสำเภา ฯ มาพบข้าพเจ้าในวันที่ ๘ มิถุนายนเลย และข้าพเจ้าไม่เคยบอกให้นายสำเภา ฯ จัดคณะขึ้นเพื่อมาพบข้าพเจ้าที่ปารีส พวกเขาได้มากดกระดิ่งที่หน้าบ้านในเช้าวันที่ ๘ มิถุนายนนั้น เพื่อขอมาเยี่ยมข้าพเจ้า แล้วก็ได้แสดงหลักฐานการมาพบข้าพเจ้าดังที่ข้าพเจ้ากล่าวไว้ในข้อ ๑.

ข. อ้างว่านายประโธ เปาโรหิตย์ ร่วมกับตนมาพบข้าพเจ้าที่กรุงปารีส แต่ตามความจริงนั้นนายประโธ ฯ มิได้มาพบข้าพเจ้าตามที่นายสำเภาอ้าง ยิ่งกว่านั้นข้าพเจ้าไม่เคยพบนายประโธ ฯ เป็นเวลากว่า ๒๗ ปีมาแล้วจนถึงขณะนี้

ค. ต่อมานายสำเภา ฯ โดยผลการแสดงตนต่อหนังสือพิมพ์ว่าเป็นหัวหน้าในการเจรจากับฝ่ายเวียคนาม โดยศาสตราจารย์วิจิตร ฯ กับนายประโธ ฯ เป็นเพียง “Associates” คือผู้ร่วมมือเท่านั้น ชาวที่ให้แก่หนังสือพิมพ์บางฉบับได้ยกนายประโธ ฯ ขึ้นอยู่ในอันดับเหนือกว่าศาสตราจารย์วิจิตร ฯ

ง. ในหนังสือพิมพ์บางฉบับได้เอารูปที่นายสำเภา ฯ ถ่ายกับข้าพเจ้าและศาสตราจารย์วิจิตร ฯ ที่หน้าบ้านพักข้าพเจ้า ซึ่งเป็นรูปทำนองเดียวกับญาติมิตรซึ่งมาเยี่ยมข้าพเจ้าถ่ายไว้เป็นที่ระลึกนั้นมาลงพิมพ์ มีคำอธิบายได้รูปว่า “สมาชิกแห่งคณะธุรกิจเอกชน นายสำเภา ฯ (ซ้าย) นายวิจิตร ฯ (ขวา) ถ่ายกับนายปรีดี ฯ ที่บ้านกรุงปารีสของผู้นี้ อันเป็นที่ตั้งการเจรจาลับเรื่องการอพยพ (ชาวเวียคนาม)” ส่วนรูปภาพผู้ที่สนทนาทาบถามกับท่านไววันซุงตามที่ข้าพเจ้ากล่าวในข้อ ๑ ว่ามีเพียง ๔ คน คือ (๑) ข้าพเจ้า (๒) ท่านไววันซุง (๓) ภรรยาข้าพเจ้า (๔) ศาสตราจารย์วิจิตร ฯ นั้น ปรากฏในหนังสือพิมพ์ “บางกอกโพสต์” ฉบับ ๑ กันยายน ค.ศ. ๑๙๗๓ เพียง ๓ คนเท่านั้น โดยตัดรูปข้าพเจ้าออกไปเหลือแต่แขนขาของคนหนึ่งไม่มีลำตัวและหน้าของคนนั้น

จ. ได้อ้างว่าได้มีข้อตกลงกับท่านไววันซุงแล้วถึงกับได้มี “Initial” คือการลงนามย่อยังเหลือแต่การลงนามขั้นสุดท้าย ทั้งนี้ผิดความจริงเป็นที่เสียหายแก่ท่านไววันซุง เพราะเรื่องอยู่เพียงขั้นติดต่อกับท่านนั้น ยังมีได้มีข้อตกลงอย่างใดเลย ส่วนภาพที่ปรากฏใน “บางกอกโพสต์” ฉบับ ๒ กันยายน แสดงว่านายสำเภา ฯ กำลังเปิดแฟ้มเอกสารให้ พล.ต.ช. ชัย สุวรรณศรี ดูนั้น นายพลผู้นี้ก็ยอมเห็นได้เองว่ามีได้มีข้อตกลงที่ทำกับท่านไววันซุงแต่อย่างใดเลย ดังนั้นสถานเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนามประจำกรุงปารีส จึงออกแถลงการณ์ปฏิเสธข่าวที่ว่าได้มีการเจรจาตกลงกับฝ่ายไทยถึงที่นายสำเภา ฯ อ้างแพร่หลายในหนังสือพิมพ์

วลว

วลว

วลว

ข้อ ๕. ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ศาสตราจารย์วิจิตร ฯ และนายสำเภา ฯ ได้มาพบข้าพเจ้าที่บ้านพักخانกรุงปารีส โดยมีนายประเสริฐ ศิริพิพัฒน์, นายสุนทร โกคาชัยพัฒน์ และนายขวัญจิตร ลูกหลานที่ร่วมมาฟังการสนทนากับข้าพเจ้าด้วย การสนทนามีขึ้น ๓ ครั้ง คือ

ก. วันที่ ๒๓ กันยายน เวลาบ่ายได้พิจารณาเรื่องต่อไปนี้

(๑) สำเนาเอกสารความเป็นมาของทางราชการจนคณะรัฐมนตรีมีมติที่จะส่งผู้แทนของกระทรวงมหาดไทยมาเจรจากับฝ่ายเวียดนามที่ปารีส ปรากฏว่ามีข้อความหลายประการที่ขัดกับที่นายสำเภา ฯ ให้สัมภาษณ์และให้ข่าวหนังสือพิมพ์

(๒) ข้าพเจ้าได้เตือนนายสำเภา ฯ ว่าอย่าใช้วิธีบลัฟ

(๓) ข้าพเจ้าได้ต่อนายสำเภา ฯ หลายประการที่ให้ข่าวหนังสือพิมพ์ผิดจากความจริงและผิดมรรยาทการทูตอันทำให้เกิดความเสียหายแก่ท่านไววันซุงและข้าพเจ้า ซึ่งรับช่วยเหลือและแนะนำให้ศาสตราจารย์วิจิตร ฯ ได้พบและทบทวนท่านไววันซุง

ข. วันที่ ๒๕ กันยายน เวลาบ่ายได้พิจารณาเรื่องต่อไปนี้

(๑) การต่อนายสำเภา ฯ ที่อ้างมาจากการสนทนาในวันก่อน เพื่อหาทางแก้ไขให้การทบทวนกับฝ่ายเวียดนามได้ดำเนินไปโดยถูกต้องตรงกับที่ศาสตราจารย์วิจิตร ฯ และนายสำเภา ฯ ได้รับปากข้าพเจ้าเมื่อเดือนมิถุนายน

(๒) ข้าพเจ้าได้ทำคำชี้แจงว่าด้วย “ข้อสังเกตเกี่ยวกับการทบทวนเอกอัคร-
 รัฐทูตสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนาม ณ กรุงปารีส เรื่องการอพยพผู้ลี้ภัยชาวเวียดนาม
 กลับถิ่นฐานเดิมของเขา” เพื่อให้ผู้ร่วมสนทนารับทราบไว้หลายประการ รวมทั้งให้ข้อสังเกต
 ว่าจะต้องปฏิบัติตามบันทึกที่ศาสตราจารย์วิจิตร ฯ ลงวันที่ ๙ มิถุนายน ที่ยื่นต่อท่านไววันซุง
 อย่างเคร่งครัด และผู้แทนรัฐบาลไทยที่จะมาเจรจาต่อไปนั้นต้องมีหลักฐานแน่นอนมาแสดง
 ว่าเป็นตัวแทนจริงของรัฐบาลไทย จะต้องตอบฝ่ายเวียดนามตามเงื่อนไข ๒ ประการว่าสิ่งใด
 ทำได้ก็บอกว่าทำได้ สิ่งใดทำไม่ได้ก็ต้องบอกว่าทำไม่ได้ จะใช้วิธีพูดคลุมเครือไม่ได้จะต้อง
 ชำระสะสางข้อพิพาท ๆ ที่ให้แก่หนังสือพิมพ์นั้นให้หมดไป จะต้องเตรียมสติมาให้พร้อม
 ข้าพเจ้าได้ย้ำว่าให้ถือเอาหลักการทางการเมืองของประเทศชาติเป็นสำคัญเหนือธุรกิจการค้า

ค. วันที่ ๒๗ กันยายน เวลาบ่าย นายสำเนา ฯ ขอให้ศาสตราจารย์วิจิตร ฯ
 มาแจ้งว่า เขาติดธุระไปประเทศอังกฤษจึงมิได้มาร่วมสนทนาด้วย คงมีเหลือแต่ผู้อื่นที่เคยมา
 ร่วมสนทนาในวันที่ ๒๓ และ ๒๕ กันยายน

(๑) เรื่องสนทนาในครั้งนี้มีเรื่องค้างไว้จากวันก่อนจึงยกยอดมาสรุปในวันนี้
 อีก นอกจากนั้นข้าพเจ้าได้ทำคำชี้แจงในหัวข้อว่า “คำเตือนสติผู้รักชาติให้สำนึกถึงการมี
 สถานะสงครามโดยไม่ประกาศสงครามระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตย-
 เวียดนาม” โดยสรุปว่าผู้ที่ใช้สามัญสำนึกจากรูปธรรมที่ประจักษ์และผู้รู้กฎหมายระหว่าง
 ประเทศกับผู้ทำงานทางการทูตอีกทั้งผู้รับผิดชอบในการเมืองของประเทศย่อมรู้ตามรูปธรรม
 ที่ประจักษ์ว่าได้มี “Hostile” อันเป็นสถานะสงครามโดยไม่ประกาศสงครามกับสาธารณรัฐ
 ประชาธิปไตยเวียดนาม ทุกคนต้องยกประโยชน์สำคัญของชาติเหนือการค้าหากำไร
 โดยจะต้องช่วยกันหาทางเลิกสถานะสงครามโดยไม่ประกาศสงครามนั้น ข้าพเจ้าได้อ้าง
 ตัวอย่างระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ ซึ่งรัฐบาลสมัยนั้นได้ก่อสถานะสงครามโดยประกาศ
 สงครามกับอังกฤษ และ ส.ร.อ. และโดยไม่ประกาศสงครามกับจีน, ฝรั่งเศส ขบวนการ
 เสรีไทยได้ใช้ความพยายามทำให้อังกฤษและ ส.ร.อ. รับรองว่าประกาศสงครามที่รัฐบาลไทย
 ทำต่อประเทศทั้งสองเป็นโมฆะ ส่วนจีน, ฝรั่งเศส, และสหภาพโซเวียตที่เป็นสัมพันธมิตร
 ในครั้งกระนั้นก็ไม่ยอมเลิกสถานะสงครามหรือกลับคืนสู่สภาพปกติได้ง่าย ๆ ขบวนการเสรี

ไทยและรัฐบาลบางชุดภายหลังสงครามได้ใช้ความพยายามให้ประเทศเหล่านี้อยอมเลิกสถานะสงคราม ซึ่งเป็นทางให้ประเทศไทยได้รับการรับรองเข้าเป็นสมาชิกสหประชาชาติ ถ้าพิจารณาถึงท่าทีที่ท่านฟามวันดงตอบมาว่าสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนามตั้งจุดยืนหยัดจากรากฐานแห่งมิตรภาพอันเป็นประเพณีระหว่างราษฎรเวียดนามกับราษฎรไทยแล้ว ข้าพเจ้าเห็นว่าฝ่ายไทยควรถือโอกาสนี้ดำเนินการอย่างถูกต้องในการปฏิบัติเพื่อเลิกสถานะสงครามกับประเทศนั้นให้เสร็จไปโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ อันจะเป็นผลดีแก่ชาติและราษฎรไทย ข้าพเจ้าจึงขอร้องผู้ที่ร่วมสนทนาวินิจฉัยให้ถือเอาประโยชน์ของชาติและราษฎรดังกล่าวนี้เป็นหลักสำคัญยิ่งกว่าจะหาทำไรจากการขนส่งชาวเวียดนาม

(๒) ข้าพเจ้าแจ้งว่า ข้าพเจ้าได้ทำหน้าที่แนะนำศาสตราจารย์วิจิตร ๖ ให้รู้จักกับท่านวอวันซุงแล้ว ต่อไปเมื่อผู้แทนรัฐบาลไทยมาปารีสก็ขอให้ศาสตราจารย์วิจิตร ๖ รับภาระแนะนำต่อท่านวอวันซุง ส่วนท่านวอวันซุงจะให้พบหรือไม่ ณ ที่ใดก็สุดแท้แต่ท่านผู้นี้ ศาสตราจารย์วิจิตร ๖ ขอให้ข้าพเจ้าช่วยแนะนำผู้แทนรัฐบาลไทย ข้าพเจ้าบอกว่าข้าพเจ้าจะแจ้งให้ท่านวอวันซุงทราบได้

ข้อ ๖. ต่อมาในวันที่ ๑ ตุลาคม และ ๔ ตุลาคม ข้าพเจ้ามีโอกาสนสนทนากับท่านวอวันซุงและชี้แจงความเป็นมาให้ท่านทราบแล้ว และได้แจ้งว่าคณะรัฐมนตรีไทยได้มีมติจะส่งผู้แทนมาทบทวนเจรจากับท่านวอวันซุงที่ปารีส ขอให้ท่านทราบไว้ ส่วนท่านจะพิจารณาอย่างไรนั้นก็สุดแท้แต่ท่าน ส่วนข้าพเจ้านั้นขอยุติภาระที่ถูกขอร้องจากฝ่ายไทยไว้แต่เพียงเท่านี้ โดยขอให้ท่านวอวันซุงนำความเลื่อมใสของข้าพเจ้าเสนอรัฐบาลของท่านในการที่มีผู้เอารื่องผิดความจริงและผิดมรรยาทการทูตให้สัมภาษณ์และแจ้งข่าวแก่หนังสือพิมพ์หลายฉบับ.

นายปรีดี พนมยงค์

ออกโตนี้ ประเทศฝรั่งเศส

๘ ตุลาคม ๒๕๑๖

ข้อสังเกตเกี่ยวกับการทบทวน

เอกอัครราชทูตสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนาม ณ กรุงปารีส

เรื่องการอพยพผู้ลี้ภัยชาวเวียดนามกลับปิตุภูมิของเขา

๑. ศาสตราจารย์วิจิตร ลุติทานนท์ได้ทำ จ.ม. ลงวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๑๖ ถึงจอมพลประภาส ฯ นำส่งเอกสาร ๔ ฉบับโดยถูกต้องตรงกับความจริงโดยเฉพาะมีข้อความปรากฏชัดแจ้งว่า ฯพณฯ ปรีดี พนมยงค์ ได้ชี้แจงกับเอกอัครราชทูตว่าที่รับผิดชอบกับเอกอัครราชทูตครั้งนี้ มิใช่ ฯพณฯ ปรีดี พนมยงค์ เป็นพรรคพวกของรัฐบาลไทยในปัจจุบัน หากได้ปฏิบัติเพื่อประโยชน์ของปิตุภูมิไทย และผลประโยชน์ร่วมกันระหว่างราษฎรชาวไทยและราษฎรชาวเวียดนาม

ศาสตราจารย์วิจิตร ฯ ได้บันทึกไว้ชัดแจ้งเป็นไปตามที่ ฯพณฯ ปรีดี ฯ แนะนำคือการที่ศาสตราจารย์ติดต่อกับ ฯพณฯ ปรีดี ฯ และเอกอัครราชทูตเวียดนามนั้นเป็นเรื่องทางการเมืองโดยเฉพาะไม่เกี่ยวกับเรื่องธุรกิจ

ฉะนั้นถ้าคุณสำเภา ศิริสัมพันธ์กับคณะปฏิบัติตามแนวทางที่ได้ตกลงกันนี้ โดยถือเอาเรื่องการเมืองของประเทศชาติเป็นหลักสำคัญเหนือธุรกิจการค้าแล้ว ประเทศชาติก็จะได้รับประโยชน์ ส่วนธุรกิจการค้าจะเป็นผลตามมาทีหลัง ถ้าหากการเจรจาทางการเมืองไม่สำเร็จ ธุรกิจการค้าก็ย่อมเป็นไปไม่ได้

๒. เนื่องจากหลักการดังกล่าวในข้อ ๑ ฯพณฯ ปรีดี ฯ จึงแนะนำให้เอกอัครราชทูตเวียดนามได้พบศาสตราจารย์วิจิตร ฯ แต่ผู้เดียวโดยมิได้แนะนำคุณสำเภา ศิริสัมพันธ์และคุณประสิทธิ์ ชุนหะขั้วาลกุล ให้ได้พบกับเอกอัครราชทูตเวียดนามหรือร่วมเจรจาด้วย ^{๒๕๔} ^{๒๕๕} ^{๒๕๖} ^{๒๕๗} ^{๒๕๘} ^{๒๕๙} ^{๒๖๐} ^{๒๖๑} ^{๒๖๒} ^{๒๖๓} ^{๒๖๔} ^{๒๖๕} ^{๒๖๖} ^{๒๖๗} ^{๒๖๘} ^{๒๖๙} ^{๒๗๐} ^{๒๗๑} ^{๒๗๒} ^{๒๗๓} ^{๒๗๔} ^{๒๗๕} ^{๒๗๖} ^{๒๗๗} ^{๒๗๘} ^{๒๗๙} ^{๒๘๐} ^{๒๘๑} ^{๒๘๒} ^{๒๘๓} ^{๒๘๔} ^{๒๘๕} ^{๒๘๖} ^{๒๘๗} ^{๒๘๘} ^{๒๘๙} ^{๒๙๐} ^{๒๙๑} ^{๒๙๒} ^{๒๙๓} ^{๒๙๔} ^{๒๙๕} ^{๒๙๖} ^{๒๙๗} ^{๒๙๘} ^{๒๙๙} ^{๓๐๐} ^{๓๐๑} ^{๓๐๒} ^{๓๐๓} ^{๓๐๔} ^{๓๐๕} ^{๓๐๖} ^{๓๐๗} ^{๓๐๘} ^{๓๐๙} ^{๓๑๐} ^{๓๑๑} ^{๓๑๒} ^{๓๑๓} ^{๓๑๔} ^{๓๑๕} ^{๓๑๖} ^{๓๑๗} ^{๓๑๘} ^{๓๑๙} ^{๓๒๐} ^{๓๒๑} ^{๓๒๒} ^{๓๒๓} ^{๓๒๔} ^{๓๒๕} ^{๓๒๖} ^{๓๒๗} ^{๓๒๘} ^{๓๒๙} ^{๓๓๐} ^{๓๓๑} ^{๓๓๒} ^{๓๓๓} ^{๓๓๔} ^{๓๓๕} ^{๓๓๖} ^{๓๓๗} ^{๓๓๘} ^{๓๓๙} ^{๓๔๐} ^{๓๔๑} ^{๓๔๒} ^{๓๔๓} ^{๓๔๔} ^{๓๔๕} ^{๓๔๖} ^{๓๔๗} ^{๓๔๘} ^{๓๔๙} ^{๓๕๐} ^{๓๕๑} ^{๓๕๒} ^{๓๕๓} ^{๓๕๔} ^{๓๕๕} ^{๓๕๖} ^{๓๕๗} ^{๓๕๘} ^{๓๕๙} ^{๓๖๐} ^{๓๖๑} ^{๓๖๒} ^{๓๖๓} ^{๓๖๔} ^{๓๖๕} ^{๓๖๖} ^{๓๖๗} ^{๓๖๘} ^{๓๖๙} ^{๓๗๐} ^{๓๗๑} ^{๓๗๒} ^{๓๗๓} ^{๓๗๔} ^{๓๗๕} ^{๓๗๖} ^{๓๗๗} ^{๓๗๘} ^{๓๗๙} ^{๓๘๐} ^{๓๘๑} ^{๓๘๒} ^{๓๘๓} ^{๓๘๔} ^{๓๘๕} ^{๓๘๖} ^{๓๘๗} ^{๓๘๘} ^{๓๘๙} ^{๓๙๐} ^{๓๙๑} ^{๓๙๒} ^{๓๙๓} ^{๓๙๔} ^{๓๙๕} ^{๓๙๖} ^{๓๙๗} ^{๓๙๘} ^{๓๙๙} ^{๔๐๐} ^{๔๐๑} ^{๔๐๒} ^{๔๐๓} ^{๔๐๔} ^{๔๐๕} ^{๔๐๖} ^{๔๐๗} ^{๔๐๘} ^{๔๐๙} ^{๔๑๐} ^{๔๑๑} ^{๔๑๒} ^{๔๑๓} ^{๔๑๔} ^{๔๑๕} ^{๔๑๖} ^{๔๑๗} ^{๔๑๘} ^{๔๑๙} ^{๔๒๐} ^{๔๒๑} ^{๔๒๒} ^{๔๒๓} ^{๔๒๔} ^{๔๒๕} ^{๔๒๖} ^{๔๒๗} ^{๔๒๘} ^{๔๒๙} ^{๔๓๐} ^{๔๓๑} ^{๔๓๒} ^{๔๓๓} ^{๔๓๔} ^{๔๓๕} ^{๔๓๖} ^{๔๓๗} ^{๔๓๘} ^{๔๓๙} ^{๔๔๐} ^{๔๔๑} ^{๔๔๒} ^{๔๔๓} ^{๔๔๔} ^{๔๔๕} ^{๔๔๖} ^{๔๔๗} ^{๔๔๘} ^{๔๔๙} ^{๔๕๐} ^{๔๕๑} ^{๔๕๒} ^{๔๕๓} ^{๔๕๔} ^{๔๕๕} ^{๔๕๖} ^{๔๕๗} ^{๔๕๘} ^{๔๕๙} ^{๔๖๐} ^{๔๖๑} ^{๔๖๒} ^{๔๖๓} ^{๔๖๔} ^{๔๖๕} ^{๔๖๖} ^{๔๖๗} ^{๔๖๘} ^{๔๖๙} ^{๔๗๐} ^{๔๗๑} ^{๔๗๒} ^{๔๗๓} ^{๔๗๔} ^{๔๗๕} ^{๔๗๖} ^{๔๗๗} ^{๔๗๘} ^{๔๗๙} ^{๔๘๐} ^{๔๘๑} ^{๔๘๒} ^{๔๘๓} ^{๔๘๔} ^{๔๘๕} ^{๔๘๖} ^{๔๘๗} ^{๔๘๘} ^{๔๘๙} ^{๔๙๐} ^{๔๙๑} ^{๔๙๒} ^{๔๙๓} ^{๔๙๔} ^{๔๙๕} ^{๔๙๖} ^{๔๙๗} ^{๔๙๘} ^{๔๙๙} ^{๕๐๐} ^{๕๐๑} ^{๕๐๒} ^{๕๐๓} ^{๕๐๔} ^{๕๐๕} ^{๕๐๖} ^{๕๐๗} ^{๕๐๘} ^{๕๐๙} ^{๕๑๐} ^{๕๑๑} ^{๕๑๒} ^{๕๑๓} ^{๕๑๔} ^{๕๑๕} ^{๕๑๖} ^{๕๑๗} ^{๕๑๘} ^{๕๑๙} ^{๕๒๐} ^{๕๒๑} ^{๕๒๒} ^{๕๒๓} ^{๕๒๔} ^{๕๒๕} ^{๕๒๖} ^{๕๒๗} ^{๕๒๘} ^{๕๒๙} ^{๕๓๐} ^{๕๓๑} ^{๕๓๒} ^{๕๓๓} ^{๕๓๔} ^{๕๓๕} ^{๕๓๖} ^{๕๓๗} ^{๕๓๘} ^{๕๓๙} ^{๕๔๐} ^{๕๔๑} ^{๕๔๒} ^{๕๔๓} ^{๕๔๔} ^{๕๔๕} ^{๕๔๖} ^{๕๔๗} ^{๕๔๘} ^{๕๔๙} ^{๕๕๐} ^{๕๕๑} ^{๕๕๒} ^{๕๕๓} ^{๕๕๔} ^{๕๕๕} ^{๕๕๖} ^{๕๕๗} ^{๕๕๘} ^{๕๕๙} ^{๕๖๐} ^{๕๖๑} ^{๕๖๒} ^{๕๖๓} ^{๕๖๔} ^{๕๖๕} ^{๕๖๖} ^{๕๖๗} ^{๕๖๘} ^{๕๖๙} ^{๕๗๐} ^{๕๗๑} ^{๕๗๒} ^{๕๗๓} ^{๕๗๔} ^{๕๗๕} ^{๕๗๖} ^{๕๗๗} ^{๕๗๘} ^{๕๗๙} ^{๕๘๐} ^{๕๘๑} ^{๕๘๒} ^{๕๘๓} ^{๕๘๔} ^{๕๘๕} ^{๕๘๖} ^{๕๘๗} ^{๕๘๘} ^{๕๘๙} ^{๕๙๐} ^{๕๙๑} ^{๕๙๒} ^{๕๙๓} ^{๕๙๔} ^{๕๙๕} ^{๕๙๖} ^{๕๙๗} ^{๕๙๘} ^{๕๙๙} ^{๖๐๐} ^{๖๐๑} ^{๖๐๒} ^{๖๐๓} ^{๖๐๔} ^{๖๐๕} ^{๖๐๖} ^{๖๐๗} ^{๖๐๘} ^{๖๐๙} ^{๖๑๐} ^{๖๑๑} ^{๖๑๒} ^{๖๑๓} ^{๖๑๔} ^{๖๑๕} ^{๖๑๖} ^{๖๑๗} ^{๖๑๘} ^{๖๑๙} ^{๖๒๐} ^{๖๒๑} ^{๖๒๒} ^{๖๒๓} ^{๖๒๔} ^{๖๒๕} ^{๖๒๖} ^{๖๒๗} ^{๖๒๘} ^{๖๒๙} ^{๖๓๐} ^{๖๓๑} ^{๖๓๒} ^{๖๓๓} ^{๖๓๔} ^{๖๓๕} ^{๖๓๖} ^{๖๓๗} ^{๖๓๘} ^{๖๓๙} ^{๖๔๐} ^{๖๔๑} ^{๖๔๒} ^{๖๔๓} ^{๖๔๔} ^{๖๔๕} ^{๖๔๖} ^{๖๔๗} ^{๖๔๘} ^{๖๔๙} ^{๖๕๐} ^{๖๕๑} ^{๖๕๒} ^{๖๕๓} ^{๖๕๔} ^{๖๕๕} ^{๖๕๖} ^{๖๕๗} ^{๖๕๘} ^{๖๕๙} ^{๖๖๐} ^{๖๖๑} ^{๖๖๒} ^{๖๖๓} ^{๖๖๔} ^{๖๖๕} ^{๖๖๖} ^{๖๖๗} ^{๖๖๘} ^{๖๖๙} ^{๖๗๐} ^{๖๗๑} ^{๖๗๒} ^{๖๗๓} ^{๖๗๔} ^{๖๗๕} ^{๖๗๖} ^{๖๗๗} ^{๖๗๘} ^{๖๗๙} ^{๖๘๐} ^{๖๘๑} ^{๖๘๒} ^{๖๘๓} ^{๖๘๔} ^{๖๘๕} ^{๖๘๖} ^{๖๘๗} ^{๖๘๘} ^{๖๘๙} ^{๖๙๐} ^{๖๙๑} ^{๖๙๒} ^{๖๙๓} ^{๖๙๔} ^{๖๙๕} ^{๖๙๖} ^{๖๙๗} ^{๖๙๘} ^{๖๙๙} ^{๗๐๐} ^{๗๐๑} ^{๗๐๒} ^{๗๐๓} ^{๗๐๔} ^{๗๐๕} ^{๗๐๖} ^{๗๐๗} ^{๗๐๘} ^{๗๐๙} ^{๗๑๐} ^{๗๑๑} ^{๗๑๒} ^{๗๑๓} ^{๗๑๔} ^{๗๑๕} ^{๗๑๖} ^{๗๑๗} ^{๗๑๘} ^{๗๑๙} ^{๗๒๐} ^{๗๒๑} ^{๗๒๒} ^{๗๒๓} ^{๗๒๔} ^{๗๒๕} ^{๗๒๖} ^{๗๒๗} ^{๗๒๘} ^{๗๒๙} ^{๗๓๐} ^{๗๓๑} ^{๗๓๒} ^{๗๓๓} ^{๗๓๔} ^{๗๓๕} ^{๗๓๖} ^{๗๓๗} ^{๗๓๘} ^{๗๓๙} ^{๗๔๐} ^{๗๔๑} ^{๗๔๒} ^{๗๔๓} ^{๗๔๔} ^{๗๔๕} ^{๗๔๖} ^{๗๔๗} ^{๗๔๘} ^{๗๔๙} ^{๗๕๐} ^{๗๕๑} ^{๗๕๒} ^{๗๕๓} ^{๗๕๔} ^{๗๕๕} ^{๗๕๖} ^{๗๕๗} ^{๗๕๘} ^{๗๕๙} ^{๗๖๐} ^{๗๖๑} ^{๗๖๒} ^{๗๖๓} ^{๗๖๔} ^{๗๖๕} ^{๗๖๖} ^{๗๖๗} ^{๗๖๘} ^{๗๖๙} ^{๗๗๐} ^{๗๗๑} ^{๗๗๒} ^{๗๗๓} ^{๗๗๔} ^{๗๗๕} ^{๗๗๖} ^{๗๗๗} ^{๗๗๘} ^{๗๗๙} ^{๗๘๐} ^{๗๘๑} ^{๗๘๒} ^{๗๘๓} ^{๗๘๔} ^{๗๘๕} ^{๗๘๖} ^{๗๘๗} ^{๗๘๘} ^{๗๘๙} ^{๗๙๐} ^{๗๙๑} ^{๗๙๒} ^{๗๙๓} ^{๗๙๔} ^{๗๙๕} ^{๗๙๖} ^{๗๙๗} ^{๗๙๘} ^{๗๙๙} ^{๘๐๐} ^{๘๐๑} ^{๘๐๒} ^{๘๐๓} ^{๘๐๔} ^{๘๐๕} ^{๘๐๖} ^{๘๐๗} ^{๘๐๘} ^{๘๐๙} ^{๘๑๐} ^{๘๑๑} ^{๘๑๒} ^{๘๑๓} ^{๘๑๔} ^{๘๑๕} ^{๘๑๖} ^{๘๑๗} ^{๘๑๘} ^{๘๑๙} ^{๘๒๐} ^{๘๒๑} ^{๘๒๒} ^{๘๒๓} ^{๘๒๔} ^{๘๒๕} ^{๘๒๖} ^{๘๒๗} ^{๘๒๘} ^{๘๒๙} ^{๘๓๐} ^{๘๓๑} ^{๘๓๒} ^{๘๓๓} ^{๘๓๔} ^{๘๓๕} ^{๘๓๖} ^{๘๓๗} ^{๘๓๘} ^{๘๓๙} ^{๘๔๐} ^{๘๔๑} ^{๘๔๒} ^{๘๔๓} ^{๘๔๔} ^{๘๔๕} ^{๘๔๖} ^{๘๔๗} ^{๘๔๘} ^{๘๔๙} ^{๘๕๐} ^{๘๕๑} ^{๘๕๒} ^{๘๕๓} ^{๘๕๔} ^{๘๕๕} ^{๘๕๖} ^{๘๕๗} ^{๘๕๘} ^{๘๕๙} ^{๘๖๐} ^{๘๖๑} ^{๘๖๒} ^{๘๖๓} ^{๘๖๔} ^{๘๖๕} ^{๘๖๖} ^{๘๖๗} ^{๘๖๘} ^{๘๖๙} ^{๘๗๐} ^{๘๗๑} ^{๘๗๒} ^{๘๗๓} ^{๘๗๔} ^{๘๗๕} ^{๘๗๖} ^{๘๗๗} ^{๘๗๘} ^{๘๗๙} ^{๘๘๐} ^{๘๘๑} ^{๘๘๒} ^{๘๘๓} ^{๘๘๔} ^{๘๘๕} ^{๘๘๖} ^{๘๘๗} ^{๘๘๘} ^{๘๘๙} ^{๘๙๐} ^{๘๙๑} ^{๘๙๒} ^{๘๙๓} ^{๘๙๔} ^{๘๙๕} ^{๘๙๖} ^{๘๙๗} ^{๘๙๘} ^{๘๙๙} ^{๙๐๐} ^{๙๐๑} ^{๙๐๒} ^{๙๐๓} ^{๙๐๔} ^{๙๐๕} ^{๙๐๖} ^{๙๐๗} ^{๙๐๘} ^{๙๐๙} ^{๙๑๐} ^{๙๑๑} ^{๙๑๒} ^{๙๑๓} ^{๙๑๔} ^{๙๑๕} ^{๙๑๖} ^{๙๑๗} ^{๙๑๘} ^{๙๑๙} ^{๙๒๐} ^{๙๒๑} ^{๙๒๒} ^{๙๒๓} ^{๙๒๔} ^{๙๒๕} ^{๙๒๖} ^{๙๒๗} ^{๙๒๘} ^{๙๒๙} ^{๙๓๐} ^{๙๓๑} ^{๙๓๒} ^{๙๓๓} ^{๙๓๔} ^{๙๓๕} ^{๙๓๖} ^{๙๓๗} ^{๙๓๘} ^{๙๓๙} ^{๙๔๐} ^{๙๔๑} ^{๙๔๒} ^{๙๔๓} ^{๙๔๔} ^{๙๔๕} ^{๙๔๖} ^{๙๔๗} ^{๙๔๘} ^{๙๔๙} ^{๙๕๐} ^{๙๕๑} ^{๙๕๒} ^{๙๕๓} ^{๙๕๔} ^{๙๕๕} ^{๙๕๖} ^{๙๕๗} ^{๙๕๘} ^{๙๕๙} ^{๙๖๐} ^{๙๖๑} ^{๙๖๒} ^{๙๖๓} ^{๙๖๔} ^{๙๖๕} ^{๙๖๖} ^{๙๖๗} ^{๙๖๘} ^{๙๖๙} ^{๙๗๐} ^{๙๗๑} ^{๙๗๒} ^{๙๗๓} ^{๙๗๔} ^{๙๗๕} ^{๙๗๖} ^{๙๗๗} ^{๙๗๘} ^{๙๗๙} ^{๙๘๐} ^{๙๘๑} ^{๙๘๒} ^{๙๘๓} ^{๙๘๔} ^{๙๘๕} ^{๙๘๖} ^{๙๘๗} ^{๙๘๘} ^{๙๘๙} ^{๙๙๐} ^{๙๙๑} ^{๙๙๒} ^{๙๙๓} ^{๙๙๔} ^{๙๙๕} ^{๙๙๖} ^{๙๙๗} ^{๙๙๘} ^{๙๙๙} ^{๑๐๐๐}

นี้ด้วยซึ่งไม่เป็นความจริงและโดยเฉพาะไม่มีผู้ใดได้แถลงแก่ข่าวให้ตรงกับความจริงนี้เลย จึงเป็นเหตุหนึ่งที่จะทำให้ฝ่ายเวียดนามเข้าใจได้ว่า ผู้ทาบตามเจรจากับฝ่ายเวียดนามนั้นมีวัตถุประสงค์ใหญ่เพื่อธุรกิจการค้า จึงขอให้ท่านที่มาประชุมวันนี้พิจารณาว่าจะมีผลกระทบถึงการเจรจาทางการเมืองเพียงใดบ้าง และถ้าฝ่ายเวียดนามเกิดสงสัยในผู้ทาบตามการเจรจาแล้วก็มีเพียงแต่จะทำให้ธุรกิจการค้าของคุณลำบากกับคณะต้องล้มเหลวไปเท่านั้น หากยังจะทำให้การเจรจาทาบตามในปัญหาสำคัญของประเทศชาติที่สูงส่งยิ่งไปกว่านั้นต้องล้มเหลวไปด้วย ซึ่งจะนำมาซึ่งความเสียหายอย่างยิ่งแก่บรรดาผู้รักชาติไทยโดยทั่วกัน

หนังสือพิมพ์ “ชิ เนชั่น” ได้เขียนบทความในหัวข้อ “ปรีซีเคนท์” ก็ได้ชมวาทท้ายไว้อย่างถูกต้องในประการที่ ๓ ว่า เรื่องนี้พาดพิงถึงนายปรีดีซึ่งอาจจะทำอะไรได้มากกว่านั้น เนื่องจากความนับถือที่ชาวเวียดนามได้มีอยู่ เพราะเขาได้ช่วยชาวเวียดนามในการต่อสู้เพื่อเอกราชระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ ฉะนั้นถ้าคำนึงถึงประโยชน์ยิ่งใหญ่ของประเทศชาติ นอกจากการหาประโยชน์จากการค้าเลี้ยงชาวเวียดนามกลับป้ดภูมิแล้ว คณะที่มาทาบตามกับท่านปรีดี ๆ ก็ควรใช้ความระมัดระวังให้มากที่สุดเพื่อมิให้ท่านปรีดี ๆ ต้องเสื่อมความเชื่อถือจากฝ่ายเวียดนามเพราะเหตุดังกล่าว

๓. การเจรจาทางการเมืองระหว่างประเทศเป็นเรื่องที่ละเอียดสูงมาก จะใช้วิธีเจรจาอย่างนักธุรกิจการค้าไม่ได้ เพราะเป็นเรื่องของประเทศชาติส่วนรวมที่สูงสุดกว่าการค้า และพวก ๆ ปรีดี ๆ ก็ได้บอกให้คุณลำบากกับคณะทราบแล้วหลายหนว่า พวก ๆ ปรีดี ๆ ได้รับช่วยทาบตามเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติ มิได้ประสงค์หากำไรหรือแบ่งกำไรจากการค้าแต่อย่างใดเลย ซึ่งประวัติของ พวก ๆ ในอดีตและในปัจจุบันก็เป็นสักขีพยานอยู่ว่ายอมสละเพื่อผลประโยชน์ของชาติแม้ตนจะได้รับความลำบากอย่างแสนสาหัส จึงขอให้ทุกท่านที่มาประชุมในวันนี้มีความเห็นใจ และช่วยป้องกันมิให้ท่านปรีดี ๆ ได้รับความเสียหายอย่างใด ๆ เลย

๔. ตามบันทึกสำนักงานเลขานุการคณะรัฐมนตรีลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๑๖ จอมพลประภาสก็ได้เขียนด้วยลายมือตนเองรับทราบข้อความที่เลขานุการบันทึกความเป็นมา

เพื่อแจ้ง ค.ร.ม. ทราบมีความในข้อ ๓ ว่า “**ดร.วิจิตรและคณะอาสาจะไปเจรจากับ ว.น. ที่ปารีสแจ้งว่านายปรีดีจะสนับสนุน**” และข้อ ๔ ว่า “**เป็นเรื่องของเอกชนไปดำเนินการได้โดยทางราชการมิได้รับรองหรือเกี่ยวข้อง**” ทั้งเป็นการขัดแย้งกับที่คณะได้แจ้งกับ ฯพณฯ ปรีดี ฯ ซึ่งท่านปรีดี ฯ ได้นำแจ้งต่อเอกอัครราชทูตเวียดนามว่า จอมพลประภาส ฯ ได้เห็นชอบด้วยให้คณะดำเนินการ อีกทั้งได้เสนอบันทึกของศาสตราจารย์วิจิตรแก่ฝ่ายเวียดนาม (บันทึก ๕ มิถุนายน ๑๙๗๓) ดังนั้นเมื่อปรากฏข่าวในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ฉบับ ๓ กันยายน ๑๙๗๓ ลงคำสัมภาษณ์จอมพลประภาส ฯ ซึ่งนอกจากมีข้อความคลาดเคลื่อนว่าคุณประไพ เปาโรหิตได้มาพบ ฯพณฯ ปรีดี ฯ ด้วยแล้ว ก็ยังมีข้อความที่จอมพลประภาสปฏิเสธว่าไม่รู้ว่าคุณเล่าได้บอกว่าได้ติดต่อผ่านท่านปรีดี ฯ ในการเจรจานั้น และเมื่อได้อ่านไปหลาย ๆ ฉบับแล้วปรากฏว่าแทนที่จะปฏิบัติตามที่ท่านปรีดี ฯ ได้แนะนำไว้และคณะเห็นชอบด้วยให้ถือเอาเรื่องการเมืองโดยศาสตราจารย์วิจิตรเป็นผู้เจรจา เรื่องกลับกลายเป็นว่า คุณเล่าซึ่งเป็นนักธุรกิจส่วนตัวตั้งตัวดีในการเจรจาครั้งนี้ ดังนั้นจึงขอให้พิจารณาว่าฝ่ายเวียดนามจะมีความรู้สึกอย่างไรและจะเชื่อในความบริสุทธิ์ใจของ ฯพณฯ ปรีดี ฯ ที่รับเป็นคนกลางในการทาบทามเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติไม่เกี่ยวกับธุรกิจหรือหวังแบ่งผลกำไรในการธุรกิจนั้นได้หรือไม่

๕. ผู้ให้ข่าวหนังสือพิมพ์ได้ทำไปโดยไม่เข้าใจวิธีเจรจาทางการเมืองระหว่างประเทศประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่งจะใช้วิธีอย่างเจรจากับนักการเมืองในประเทศไทย บางคนมาใช้ในกรณีนี้ไม่ได้ โดยเฉพาะฝ่ายเวียดนามเหนือได้มีความปรารถนามาก การที่เขายอมให้ศาสตราจารย์วิจิตรได้พบนักโดยเขาเชื่อว่าเป็นผู้ใหญ่ที่มีศักดิ์เป็นร.ม.ต. ซึ่งก็นับว่าเป็นท่วงท่าที่ดีของฝ่ายเวียดนามเหนือแล้ว แต่หนังสือพิมพ์เอาไปลงผิดพลาตอย่างสำคัญ เช่นมีบางตอนว่าข้อตกลงกับเวียดนามเหนือนั้นได้ “**อันเชี่ยล**” ซึ่งภาษากระทรวงการต่างประเทศเรียกว่าการลงนามอักษรย่อหมายความว่าเจรจาได้ มีข้อตกลงยกเป็นร่างขึ้นสำเร็จแล้วต่างฝ่ายต่างลงนามอักษรย่อไว้รอได้รับอนุมัติจาก

รัฐบาลเป็นครั้งสุดท้ายแล้วมีผลลงนามจริงกัน ทั้งนี้เป็นเหตุให้ราษฎรไทยเข้าใจผิดและฝ่ายเวียดนามก็อาจเกิดสงสัยว่าฝ่ายคณะรวมทั้ง ขบวนการปฏิวัติ ไปเกี่ยวข้องไม่ในเรื่องที่ยังไม่มีการตกลงอะไรเลย เพียงแต่อยู่ในขั้นทบทวน ซึ่งฝ่ายคณะเสนอเงื่อนไขไปแล้วฝ่ายเวียดนามเสนอเงื่อนไขตอบมาโดยฝ่ายรัฐบาลไทยก็ยังไม่วินิจฉัยตอบเชื่อว่าจะตกลงตามเงื่อนไขของเขาได้หรือไม่ แต่มีข้อความที่ค่อนข้างกำกวมให้สัมภาษณ์ว่าฝ่ายไทยอาจตกลงได้ เพราะทหารอเมริกันได้เริ่มถอนออกจากไทยไปบางส่วน แต่ความข้อนี้ขัดกับข้อความในหนังสือลงวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๑๖ ของคุณประภาส ๖ ที่เสนอต่อนายกรัฐมนตรีคือเงื่อนไขประการที่ ๑ ว่า “การไปสู่การยุติการร่วมมืออันมิชอบระหว่างรัฐบาลไทยกับสหรัฐอเมริกาในการกระทำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อราษฎรอินโดจีน” นั้น จอมพลประภาส ๖ เสนอต่อนายกรัฐมนตรีว่า “กระผมเห็นว่าข้อเสนอนี้ข้อ ๑ นั้นเป็นเรื่องที่ปฏิบัติได้ยาก แต่อย่างไรก็ตามได้มอบให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยพิจารณาหาช่องทางที่จะดำเนินการในเรื่องนี้ต่อไป”

ความเห็นของจอมพลประภาส ๖ ต่อข้อเสนอนี้ประการที่ ๑ ของฝ่ายเวียดนามนั้นก็ตรงกันกับที่อุปทูตเวียดนามได้มาสนทนากับท่านปรีดี ๖ ก่อนที่ท่านไว้วางคืนกลับมาสปารีสแล้วว่า ฝ่ายเขาได้ทราบว่ รัฐบาลไทยยังคงร่วมมือกับสหรัฐอเมริกาในการเป็นปฏิปักษ์ต่อราษฎรอินโดจีน เขาจะได้ทราบโดยทางใดนั้นก็ไม่ได้บอกชัดแต่เขาบอกว่าเขาได้อ่านหนังสือพิมพ์พบพฤติกรรมหลายอย่างที่แสดงให้เห็นว่าเขาเข้าใจเช่นนั้น

๖. ตามหนังสือสำนักงานเลขานุการคณะรัฐมนตรี ฉบับ ๑๒ กันยายน ๒๕๑๖ แจ่มมายังจอมพลประภาส ๖ ว่านายกรัฐมนตรีมอบให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยส่งเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจไปเจรจากันที่กรุงปารีสนั้นก็นับว่าเป็นท่าทีที่ดีของฝ่ายรัฐบาลไทย แต่การเจรจาจะให้ได้ผลนั้น ท่านปรีดี ๖ เห็นว่า

๑. ผู้ที่จะมาเจรจาจะต้องมีหลักฐานแน่นอนมาแสดงว่า เป็นตัวแทนจริงของรัฐบาลไทย

(๒) จะต้องตอบฝ่ายเวียดนามถึงเงื่อนไข ๒ ประการของเขาให้แน่

ชัดโดยไม่โลเล คือสิ่งใดสามารถทำได้ก็บอกว่าทำได้ สิ่งใดไม่สามารถทำได้ก็บอกว่าทำไม่ได้จะใช้วิธีกุณมเครื่อไม่ได้

(๓) จะต้องชำระสะสางข่าวที่หนังสือพิมพ์เอาไปลงผิด ๆ ให้สิ้นไป และให้มีความกล้าปฏิเสธให้ชัดแจ้งที่หนังสือพิมพ์ได้ลงข่าวผิดไป

(๔) ทั้งฝ่ายตัวแทนของรัฐบาลไทยและฝ่ายคณะทาบตามจะต้องเก็บตัวเลขสถิติมาให้ละเอียดถี่ถ้วน เรื่องนี้ศาสตราจารย์วิจิตร ๑ คงจำได้ว่าเมื่อพบท่านไววันชุงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๑๖ นั้น ท่านไววันชุงได้เคยถามถึงจำนวนชาวเวียดนามในประเทศไทยซึ่งในครั้งกระนั้น ศาสตราจารย์วิจิตรก็ได้ตอบโดยประมาณ ในการเจรจาต่อไปขอให้เตรียมตัวให้ได้ตัวเลขที่แน่นอน

(๕) ขอแนะนำเพิ่มเติมปัญหาเทคนิคการขนส่งทางอากาศว่า จะต้องคิดกันให้รอบคอบเพราะดูตามแผนการ (ประจวบจุลคิดรางแก้ว) แล้วดูเหมือนจะอพยพชาวเวียดนาม ๕ หมื่นคนให้เสร็จไปภายใน ๑ ปี ซึ่งตามปกติในทางการค้าถ้าเป็นสภาพการขนส่งธรรมดาอาจทำได้เร็วกว่านั้นก็ได้อีก แต่เราควรศึกษาโดยไม่คิดเอาแต่ได้ฝ่ายเดียว คือดูตัวอย่างเมื่อครั้งขนส่งทางเรือว่าฝ่ายเวียดนามสามารถรับได้เดือนละกี่คนและเหตุผลที่เขารับได้เพียงเท่านั้นเพราะอะไร ถ้าเราใช้คอมพิวเตอร์อย่างง่าย ๆ ก็จะเข้าใจได้ว่าการอพยพคนไปตั้งถิ่นฐานใหม่ฝ่ายต้อนรับก็ต้องสร้างอาคารให้คนอยู่และหาที่ทำมาหากินให้ ซึ่งแม้ฝ่ายไทยเราเอง ถ้าจะต้องต้อนรับคนให้มาตั้งถิ่นฐานในเมืองไทยก็ต้องเตรียมสถานที่และที่ทำมาหากินไม่ใช่วิธีที่เคยทำกันสมัยโบราณ เช่นเมื่อชาวจีนมาจากเมืองจีนขึ้นที่ท่าเรือแล้วต่างคนต่างก็ไปหาที่อยู่และที่ทำมาหากินกันเอง

อนึ่ง สนามบินที่ฝ่ายเวียดนามจะรับเรือบินขนส่งจากเมืองไทยนั้น มีสนามบินพลเรือนกับอุปกรณพร้อมที่จะรับได้วันหนึ่งหรือเดือนหนึ่งก็เที่ยว ทั้งต้องใช้ความคิดอย่างสามัญบ้าง อย่าคิดเอาแต่ได้อย่างเดียวว่าเวียดนามเหนือเวลานี้แม้จะมีสัญญาณหยุดยิงแล้ว แต่บ้านเมืองเขายังไม่เป็นปกติ ฝ่ายเรือบิน

อเมริกันจากฐานทัพในไทยยังลาดตระเวนเหนือ่านฟ้าของเขายู่เป็นประจำ
ตั้งถ้าหากเป็นฝ่ายเราบ้างเราคงยังส่งวนสนามบินทหารไว้เพื่อป้องกันประเทศ
หรือจะเปลี่ยนสนามบินทหารให้เป็นสนามบินพลเรือนทั้งหมดหรือส่วนมากเพื่อ
อพยพคนชาติเดียวกันกลับปิตุภูมิ

การเจรจากับฝ่ายเวียดนามเราคิดแต่จะได้อะไรฝ่ายเดียว โดยไม่นึก
ถึงหัวอกของเขบ้างแล้วก็ไม่มีความสำเร็จ ที่ทำให้คิดถึงหัวอกเขานั้นเพราะเรา
ใช้คอมมอนเซนส์ที่วินิจฉัยได้อย่างง่าย ๆ แม้จากข่าวอเมริกัน หรือข่าวไทย
เองว่า เรือบินอเมริกันจากเมืองไทยไปบอมบ์บ้านช่องราษฎรเวียดนามเหนือเสีย
หายมากมายนัก บางแห่งเมืองร้างเป็นเมือง ๆ เขาก็ต้องสร้างอาคารบ้านช่อง
ให้คนในประเทศที่ต้องอยู่อดแอในกระต๊อบ ได้อยู่ในอาคารใหม่เป็นจำนวนอีก
หลายล้านคน ซึ่งในการนี้ต้องใช้เวลามาก

นอกจากนั้นพิจารณาตามโครงการของนักธุรกิจในการซื้อเครื่องบิน ก็
เห็นว่ายังไม่รอบคอบพอหรือจะเช่าเรือบินก็ยังไม่รอบคอบพอ โดยเฉพาะถ้า
เช่าเรือบินอเมริกันก็ลองคิดดูบ้างว่า ฝ่ายเวียดนามจะต้องเพิ่มความระมัดระวัง
อย่างไรอีกบ้างที่ผ่าน่านฟ้าของเขาโดยเขาต้องระมัดระวังเกี่ยวกับยุทธศาสตร์

ฉะนั้น ขอให้คณะที่มาหาบาทบาทที่ดีตัวแทนของรัฐบาลที่จะมาเจรจากับ
ได้ปฏิบัติตามข้อสังเกตดังกล่าวข้างบนนี้ด้วย

วันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๑๖ ณ ปารีส

หมายเหตุ ท่านปรีดีได้ชี้แจงต่อผู้ร่วมสนทนาในวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๑๖
แล้วได้มอบบันทึกนี้แก่คณะที่มาสนทนา เพื่อแจ้งแก่ฝ่ายรัฐบาล
ไทยต่อไป

พูน พุกกะรัตน์ ธ.บ.

คำเตือนสติผู้รักชาติให้สำนึกถึงการมีสถานะสงครามโดยไม่ประกาศสงคราม
ระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนาม

๑. ผู้รักชาติไม่ว่าจะมีอาชีพใด ที่ใช้สามัญสำนึกตามรูปธรรม ที่
ประจักษ์แก่ตาตนเองก็เป็นผู้ที่ศึกษากฎหมายระหว่างประเทศ และผู้มีอาชีพทาง
การทูตก็ดี ผู้รับผิดชอบต่อการเมืองของประเทศไทยอันเป็นที่เคารพรักร้อยอย่างสูง
สุดของมวลราษฎรไทยก็ดี ควรจะต้องรู้ว่าสถานะสงครามโดยไม่ประกาศ
สงครามได้มีอยู่ระหว่างประเทศไทย กับสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนาม
เพราะมีรูปธรรมที่ประจักษ์ว่า **รัฐบาลไทยตั้งแต่สมัยจอมพลสฤษดิ์**
เป็นต้นมาได้ยอมให้สหรัฐอเมริกาใช้ดินแดนไทยเป็นฐานทัพอากาศไป
บอมบ์ เวียดนามเหนือแบบการทำสงคราม ซึ่งรุนแรงยิ่งขึ้นในสมัย
รัฐบาลจอมพลถนอม ในทางกฎหมายระหว่างประเทศเราจะปฏิเสธไม่ได้ว่า
การที่รัฐบาลไทยทำเช่นนั้นมิใช่เป็นการกระทำแบบสงคราม นอกจากนั้น
รัฐบาลไทยยังยอมให้สหรัฐอเมริกามีฐานทัพบก ซึ่งทหารอเมริกันบางส่วน
และทหารไทย รับจ้างบางส่วนได้รับจ้างจากองค์การ ซี.ไอ.เอ. ไปทำ
การรบภาคพื้นดินในดินแดนลาว ซึ่งแม้ว่ารัฐบาลไทยจะปฏิเสธ แต่
นิตยสารของอเมริกันหลายฉบับรวมทั้งสมาชิกในสภาสูงและสภาต่ำ ของ
ส.ร.อ. หลายคนก็ได้ยืนยันในความจริงเรื่องนี้ และโดยเฉพาะทหารไทย
ที่ไปรบ ซึ่งถูกจับเป็นเชลย ก็ได้ยอมรับความจริงในเรื่องนี้ ส่วนการ
ที่รัฐบาลไทยกล่าวว่า สาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนามได้แทรกซึมและสนับสนุน
สิ่งที่เรียกว่า “ผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์” นั้นก็ฟังไม่ขึ้น เพราะแม้
สมมุติว่าเรื่องเป็นตามที่รัฐบาลไทยกล่าว แต่คำกล่าวนี้ก็ฟังเกิดจากรูปธรรม
ที่ประจักษ์ว่า “ผ.ก.ค.” นั้น ได้ลงมือสู้กับทหารและตำรวจของรัฐบาลไทย
เมื่อ ค.ศ. ๑๙๖๗ อันเป็นเวลาหลายปีภายหลังที่เครื่องบินอเมริกันจากฐาน
ทัพไทยได้ไปบอมบ์เวียดนามเหนือ และหลายปีภายหลังที่รัฐบาลไทยให้

กองทหารอเมริกันหน่วยแรกตั้งฐานทัพที่อุดรธานี จะอย่างไรก็ตามคำอ้างของฝ่ายใดจะถูกหรือผิดก็ตาม แต่ปัญหาอยู่ที่ว่าสถานะสงครามโดยไม่ประกาศสงครามได้มีอยู่ระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนาม

๒. เมื่อมีสถานะสงคราม ก็จำเป็นต้องพิจารณาต่อไปว่า มิใช่เป็นเรื่องที่พูดกันเล่น ๆ คือปล่อยให้สงครามหายเข้ากลีบเมฆไปทำนองที่พูดกันว่า “ตีหัวคนอื่นแล้ววิ่งเข้าบ้าน” โดยผู้แอบตีหัวคิดว่าฝ่ายถูกตีหัวจะยอมหยุดเรื่องง่าย ๆ คือผู้ถูกตีหัวก็อาจใช้วิธีฟ้องศาลให้ลงโทษ และเรียกค่าเสียหายผู้กระทำผิด หรือมิฉะนั้นก็ใช้กำลังโต้ตอบเข้าบ้าง ก็เมื่อเรื่องระหว่างเอกชนกับเอกชน เป็นอยู่เช่นนั้นแล้ว ผู้รักชาติไทยที่ใช้จิตสำนึกบ้างก็ควรคิดว่าเรื่องระหว่างประเทศจะเป็นฉันทใด ดังนั้นผู้รับผิดชอบในการบ้านเมืองของชาติไทย จะต้องคิดว่าการที่จะทำให้สถานะสงครามระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนามหมดไปนั้น ควรทำอย่างไร

๓. ประวัติศาสตร์ของชาติไทยเพียง ๓๐ ปีมานี้ ไม่ควรเลื่อนหายไปจากความทรงจำของผู้รักชาติไทย คือในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ รัฐบาลไทยได้มีสถานะสงครามโดยประกาศสงครามกับอังกฤษและสหรัฐอเมริกา และมีสถานะสงครามโดยไม่ประกาศสงครามกับจีนและฝรั่งเศส

ขบวนการเสรีไทยได้ใช้ความพยายามทำให้อังกฤษและสหรัฐอเมริกายอมรับรองว่าการประกาศสงครามกับเขาทั้งสองนั้นเป็นโมฆะ ทั้งนี้ก็ปรากฏชัดอยู่ในเอกสารต่าง ๆ รวมทั้งสัญญาสมบรูณ์แบบ กับอังกฤษ ที่ได้กล่าวไว้ว่า **เขายอมให้สถานะการณ์เสร็จสิ้นลง เพราะคุณูปการที่ขบวนการเสรีไทยได้ให้แก่ฝ่ายสัมพันธมิตร** ส่วนจีน ฝรั่งเศส รวมทั้งโซเวียตที่ถ่อมตนว่าเป็นฝ่ายสัมพันธมิตรนั้น แม้ฝ่ายไทยจะมีได้ประกาศสงครามกับเขา แต่เขาก็ไม่ยอมให้เลิกสถานะการณ์แบบชนิดที่ตีหัวเข้าบ้าน ขบวนการเสรีไทยและรัฐบาลไทยภายหลังสงครามได้พยายามใช้การปฏิบัติหลายอย่างเป็นผลสำเร็จ ให้เขายอม

เลิกสถานะสงครามโดยไม่ประกาศสงคราม ซึ่งเป็นผลให้ประเทศไทยได้เป็นสมาชิกสหประชาชาติ

๔. ตัวแทนของรัฐบาลไทยปัจจุบันที่ได้ไปติดต่อกับสถานทูตสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนามที่เวียงจันทน์ เรื่องอพยพชาวเวียดนามกลับปิตุภูมิโดยได้รับคำตอบจากอุปทูตเวียดนามอย่างไหน หลายคนก็รู้กันอยู่ แต่ไม่ปรากฏว่าผู้ใดเข้าใจคำตอบของเขาอย่างถูกต้องในท่วงท่าของเขาเกี่ยวกับการเลิกสถานะสงคราม หากแต่เข้าใจเฉพาะเรื่องว่าเขาว่างเงื่อนไขในการเจรจาอพยพชาวเวียดนามกลับปิตุภูมิเท่านั้น จึงแสดงถึงการขาดความเอาใจใส่ในปัญหาเลิกสถานะสงครามอันเป็นปัญหาสูงสุดของชาติไทย

ต่อมาเมื่อศาสตราจารย์วิจิตร ลุทิตานนท์ กับคณะได้มาพบ นายปรีดี พนมยงค์ขอให้ทบทวนเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนาม ณ กรุงปารีส และได้ยื่นบันทึกฉบับวันที่ ๙ มิถุนายน ๑๙๗๓ แก่เอกอัครราชทูตนั้นแล้วฝ่ายเวียดนามก็ได้แสดงท่วงท่าอย่างดีต่อศาสตราจารย์วิจิตร เพราะเขาเชื่อตามที่นายปรีดีแนะนำ ตามคำที่ศาสตราจารย์วิจิตรกับคณะแจ้งว่า ข้อความในบันทึกนั้น ได้รับความเห็นชอบจากจอมพลประภาสแล้ว เขาก็ได้นำบันทึกเสนอต่อไปยังนายกรัฐมนตรี ผ่านวันทอง ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ปีเดียวกันนั้น อุปทูตเวียดนามเหนือก็ได้นำความตามคำสั่งรัฐบาลของเขาให้มาแจ้งต่อนายปรีดี ซึ่งนายปรีดีก็ได้มีจดหมายลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๑๖ ถึงศาสตราจารย์วิจิตร นำความที่อุปทูตนั้นแจ้งให้ทราบอันเป็นการอ้อมอ้อมของฝ่ายเวียดนามเหนือมากที่สุดทีเดียว ซึ่งผู้รักชาติที่ใช้สามัญสำนึกควรจะเข้าใจได้ว่า ฝ่ายเวียดนามเหนือได้เปิดทางที่เป็นประโยชน์แก่ชาติไทย คือ

ก. ประการแรกฝ่ายเวียดนามได้แสดงจุดยืนหยัดของฝ่ายเขาว่า ตั้งอยู่บนรากฐาน “มิตรภาพอันเป็นประเพณีระหว่างราษฎรเวียดนามกับราษฎรไทย” และหลัก ๕ ประการแห่งการคงอยู่อย่างสันติ (ระหว่างประเทศที่มีระบบสังคมต่างกัน) นำเสียใจที่รัฐบาลไทยและผู้เกี่ยวข้องไม่สนใจในท่วงท่าอันดีเกี่ยว

**แก่ประโยชน์สูงสุดของประเทศชาติ ยิ่งกว่าปัญหาเฉพาะหน้าเพียงแต่จะ
อพยพชาวเวียดนามกลับป่ดภูมิ**

ข. ส่วนเงื่อนไขที่เขาขอร้องนั้น ผู้รักชาติที่ใช้สามัญสำนึก และผู้ที่
ชำนาญการทูตและการระหว่างประเทศ ก็น่าจะเห็นได้ว่าเบามากกว่าเมื่อครั้ง
ที่จีนและฝรั่งเศสและโซเวียตเรียกร้องให้ฝ่ายไทยปฏิบัติ เพื่อเลิกสถานะการณ์
สงคราม คือ

- (๑) เงื่อนไขประการแรก ให้ฝ่ายไทยดำเนินไปสู่การเลิก
ร่วมมือกับอเมริกันในการกระทำอันเป็นปฏิปักษ์ต่อราษฎร
อินโดจีน

ตามจดหมายของจอมพลประภาส ลงวันที่ ๓ กรกฎาคม
๒๕๑๖ ถึงนายกรัฐมนตรีนั้น จอมพล ประภาสก็ได้กล่าวไว้
ชัดแจ้งว่า “กระผมเห็นว่าข้อเสนอนี้ข้อ ๑ นั้นเป็นเรื่อง
ที่ปฏิบัติได้ยาก แต่อย่างไรก็ตามได้มอบให้ปลัดกระทรวง
มหาดไทยพิจารณาหาช่องทางที่จะดำเนินการในเรื่องนี้ต่อไป”

เรื่องนี้ก็เห็นชัดกันอยู่ว่าฝ่ายรัฐบาลไทยมีความยากในการ
ปฏิบัติตามเงื่อนไขนั้น ส่วนความที่ว่าจะมอบให้ปลัดกระทรวง
มหาดไทยพิจารณาหาช่องทางนั้น จะเป็นไปได้ได้อย่างไร
เพราะแม้แต่จอมพลประภาสก็ยากที่จะปฏิบัติแล้ว ปลัด
กระทรวงซึ่งเป็นข้าราชการประจำจะหาช่องทางได้อย่างไร
เช่นการยังคงให้ประเทศไทยเป็นฐานทัพอากาศไปลาดตระเวน
เหนือ่านฟ้าเวียดนามเหนือ่น ท่านปลัดฯจะหาทางให้
อเมริกันเลิกการตระเวนเหนือ่านฟ้าเวียดนามเหนือ ได้หรือ
และการที่นิคสันแถลงชู้ที่จะบอมบ์เวียดนามเหนืออีกนั้น ท่าน
ปลัดฯ จะยับยั้งนิคสันได้กระนั้นหรือ และการที่ ซี.ไอ.เอ.

มาจ้างทหารไทยไปรบในลาวนั้น ท่านปลัด ฯ จะหาช่องทาง
ได้อย่างไรที่จะยับยั้งการนั้น

- (๒) เงื่อนไขที่ขอให้ฝ่ายไทยปฏิบัติโดยเคร่งครัดต่อข้อตกลงที่มีอยู่
ระหว่างสหประชาชาติของสองประเทศ ซึ่งเรื่องนี้นายปรีดีได้ถาม
ความละเอียดจากอุปทูต ซึ่งอุปทูตก็ได้ถามรัฐบาลของเขาให้
รายละเอียดว่า คือการประกันความปลอดภัยแห่งชีวิตและ
ทรัพย์สินของชาวเวียดนามที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย การก่อ
เงื่อนไขการเป็นอยู่ที่เป็นปกติของชาวเวียดนาม ปล่อยชาว
เวียดนามที่ถูกคุมขังให้เป็นอิสระ

เงื่อนไขข้อนี้จอมพลประภาสไม่กล่าวถึงว่าทำได้ หรือทำ
ไม่ได้ ถ้าหากทำได้ก็ขอให้พูดให้ชัด เพื่อไม่ให้เสียเวลาใน
การเจรจาต่อไป

๕. ส่วนหนังสือสำนักเลขาธิการ ค.ร.ม. ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ถึง
ร.ม.ท. มหาไไทยว่า นายกรัฐมนตรีมีบัญชาอนุมัติหลักการให้ส่งเจ้าหน้าที่
มหาไไทยไปเจรจาเป็นทางการกับสิ่งที่หนังสือนั้นเรียกว่า “ชานอย” ก็มีปัญห
ว่าหลักการที่ว่านั้นหมายถึงเงื่อนไข ๒ ประการของสาธารณรัฐประชาธิปไตย
เวียดนาม หรือว่าจะมาเจรจาในแง่ใด ส่วนถ้อยคำที่ใช้ในหนังสือ นั้น นอกจาก
ที่นายปรีดีให้ข้อสังเกตเรื่องการใช้คำว่า “ญวน” เพื่อเรียกราษฎรเวียดนามเหนือ
ยังพบถ้อยคำที่ว่า “ทางชานอยยินดีที่จะเปิดการเจรจาเป็นทางการ” นั้นก็แสดง
ว่าฝ่ายรัฐบาลไทยยอมถือว่าเวียดนามเหนือยินดีจะเจรจาเป็นทางการ แต่ฝ่ายไทย
ใช้คำว่า “ชานอย” โดยมีได้ใช้ถ้อยคำให้ถูกต้องที่เรียกรัฐบาลเวียดนามเหนือ
ดังที่ศาสตราจารย์วิจิตรได้เคยใช้อย่างถูกต้อง จึงอาจทำให้ฝ่ายเวียดนามเหนือ
ตะขิดตะขวงในท่ามกลางของรัฐบาลไทยได้ นายปรีดีขอให้ข้อสังเกตว่า ถ้าหาก
บันทึกของศาสตราจารย์วิจิตรที่ยื่นต่อท่านโววันซุง ได้ใช้ถ้อยคำอย่างสำนักเลขา
ธิการคณะรัฐมนตรีไทยแล้ว เรื่องการเจรจาต่อมาก็คงไม่น่ามีนับแต่วันที่ศาสตรา-

จารย์วิจิตรยี่นบันทึกลงแก่เขา หากศาสตราจารย์วิจิตรได้ใช้ถ้อยคำอย่างถูกต้อง
เป็นทางการ เขาจึงเปิดทำที่อื่นที่ดีตามที่ได้กล่าวมาแล้ว

๖. ถ้าฝ่ายรับผิดชอบต่อชะตากรรมของชาติไทยไม่ประ สงค์ถือ
โอกาสจากท่วงท่าที่ฝ่ายเวียดนามเหนือเปิดให้ในการนำไปสู่การเลิกสถานะ
สงครามกับฝ่ายเขาแล้ว ฝ่ายรับผิดชอบต่อชะตากรรมของชาติไทย ก็ต้อง
รับผิดชอบต่อไป

วันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๑๖

หมายเหตุ ท่านปรีดีได้ชี้แจงต่อผู้ร่วมสนทนาในวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๑๖ แล้ว
ได้มอบบันทึกนี้แก่คณะที่มาสนทนา เพื่อแจ้งแก่ฝ่ายรัฐบาลไทยต่อไป
พูน พุกกะรัตน์ ร.บ.

(สำเนาจดหมายถึงนายกสมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย)

อองโตนี ประเทศฝรั่งเศส

วันที่ ๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖

เรียน นายกสมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย

ข้าพเจ้าขอส่ง “แถลงการณ์ของนายปรีดี พนมยงค์ เรื่องการถอนตัว
ออกจากการทาบทามระหว่างผู้แทนฝ่ายไทยกับเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐประชา
ธิปไตยเวียดนามประจำกรุงปารีสเกี่ยวกับการอพยพชาวเวียดนามที่อาศัยอยู่ใน
ประเทศไทยกลับสู่ถิ่นฐานเดิม” มายังท่านเพื่อขอให้ท่านช่วยแจกสำเนาแก่
หนังสือพิมพ์และนิตยสารในประเทศไทยทุกฉบับด้วย

ขอแสดงความขอบคุณพร้อมด้วยความนับถือ

ปรีดี พนมยงค์

(นายปรีดี พนมยงค์)

(สำเนาจดหมายถึงนายเทห์ จงคดีกิจ)

อองโทนี ประเทศฝรั่งเศส

วันที่ ๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖

เรียน คุณเทห์ จงคดีกิจ บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ “บางกอกโพสต์”

ข้าพเจ้าขอส่ง “แถลงการณ์ของนายปรีดี พนมยงค์ เรื่องการถอนตัวออกจากการทาบถามระหว่างผู้แทนฝ่ายไทยกับเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนามประจำกรุงปารีสเกี่ยวกับการอพยพชาวเวียดนามที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยกลับสู่ถิ่นฐานเดิม” มายังท่าน เพื่อขอให้ท่านแปลเป็นภาษาอังกฤษตรงกับต้นฉบับภาษาไทยที่แนบมาอย่างถูกต้องครบถ้วนขบวนการแล้วนำลงในหนังสือพิมพ์ของท่าน

ในการที่ข้าพเจ้าต้องขอร้องท่านดังกล่าวแล้วเพราะหนังสือพิมพ์ของท่านได้รับเอาข้อความที่ผิดความจริงและผิดมรรยาทการทูตที่บางคนให้สัมภาษณ์หรือให้ข่าวแก่หนังสือพิมพ์ของท่านลงพิมพ์แพร่หลายเป็นเวลาหลายวัน ซึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่ชาติไทย และมีตราพระหว่างราชฎไทยกับราชฎเวียดนามต้องสะตุหตุกลง ข้าพเจ้าเชื่อว่าคำแถลงการณ์ของข้าพเจ้าที่ข้าพเจ้าได้ลงลายมือชื่อนั้น ท่านซึ่งเป็นนักหนังสือพิมพ์ที่ดีย่อมถือว่าข้าพเจ้าเป็นบุคคลที่เชื่อถือได้ยิ่งกว่าบุคคลที่ท่านรับเอาคำสัมภาษณ์และคำแจ้งของพวกเขามาลงในหนังสือพิมพ์อันมีเกียรติของท่าน

ข้าพเจ้าขอชี้แจงเพิ่มเติมมายังท่านด้วยว่า ในการสนทนากับบุคคลทั้งปรากฏนามในแถลงการณ์ของข้าพเจ้าคือการสนทนาในวันที่ ๒๓ กันยายนปีนี้ ข้าพเจ้าได้ต่อนายสำเภา ฯ หลายประการที่ให้ข่าวหนังสือพิมพ์ผิดจากความจริงและผิดมรรยาทการทูตและนายสำเภาไม่ขอให้ท่านแก้ไขข่าวให้ถูกต้อง แต่นายสำเภา ฯ ตอบว่าเขาได้ขอให้ท่านแก้ไขแล้วแต่ท่านไม่ยอมให้แก้ไข และข้าพเจ้าได้ต่อนายถึงวันที่หนังสือพิมพ์ของท่านฉบับ ๑ กันยายน ค.ศ. ๑๙๗๓ ได้ตัดรูปข้าพเจ้าที่ปรากฏในรูป ๔ คนที่ได้พบกับท่านในวันซุงเมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายนนั้น

โดยจงใจให้เหลือเพียง ๓ คน คือ (๑) ท่านโววันซุง (๒) ภรรยาข้าพเจ้า (๓) ศาสตราจารย์วิจิตร ฯ ส่วนรูปข้าพเจ้านั้นคงเหลือแต่แขนขาของคนคนหนึ่ง ไม่มีลำตัวและหน้าของคนนั้น ข้าพเจ้าถือว่าเป็นการดูหมิ่นข้าพเจ้าอย่างร้ายแรง นายสำเภา ฯ แก่ตัวว่าท่านได้เจอกับเขาว่ารัฐบาลไทยห้ามมิให้ท่านนำรูปข้าพเจ้าลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ของท่าน ข้าพเจ้าตอบว่าเมื่อท่านมาพบข้าพเจ้าเมื่อประมาณ ๒ ปี มาแล้วท่านได้นำคำสัมภาษณ์และรูปถ่ายของข้าพเจ้าไปลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ของท่านก็ยังสามารถทำได้ เหตุไฉนท่านจึงตัดรูปข้าพเจ้าออกไปดังกล่าวแล้ว ขอให้ท่านชี้แจงความจริงต่อข้าพเจ้าในเรื่องนี้ด้วย โดยอาศัยคุณธรรมของนักหนังสือพิมพ์ที่ดีจะขอบคุณมาก

ด้วยความนับถือ

ปรีดี พนมยงค์

(นายปรีดี พนมยงค์)

(สำเนาจดหมายถึงนายสิทธิชัย หยุ่น)

อองโตนี ประเทศฝรั่งเศส

วันที่ ๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖

เรียน คุณสิทธิชัย หยุ่น บรรณาธิการผู้จัดการหนังสือพิมพ์ “ซี เนชั่น”

ข้าพเจ้าขอส่ง “แถลงการณ์ของนายปรีดี พนมยงค์ เรื่องการถอนตัวออกจากการทาบตามระหว่างผู้แทนฝ่ายไทยกับเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐประชาธิปไตย เวียดนาม ประจำกรุงปารีสเกี่ยวกับการอพยพชาวเวียดนามที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยกลับสู่ถิ่นฐานเดิม” มายังท่าน เพื่อขอให้ท่านแปลเป็นภาษาอังกฤษตรงกับต้นฉบับภาษาไทยที่แนบมาอย่างถูกต้องครบถ้วนขวนขวามแล้วนำลงในหนังสือพิมพ์ของท่าน

ในการที่ข้าพเจ้าต้องขอร้องท่านดังกล่าวแล้วเพราะหนังสือพิมพ์ของท่านได้รับเอาข้อความที่ผิดความจริง และผิดมรรยาทการทูตของบุคคลบางคนที่ให้

สัมภาษณ์หรือให้ข่าวแก่หนังสือพิมพ์ของท่านลงพิมพ์แพร่หลายติดต่อกันมาเป็นเวลาหลายวัน ซึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่ชาติไทยและมิตรภาพระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรเวียดนามต้องสะอึกสะอื้นลง ข้าพเจ้าเชื่อว่าคำแถลงการณ์ของข้าพเจ้าที่ข้าพเจ้าได้ลงลายมือชื่อขึ้น ท่านซึ่งเป็นนักหนังสือพิมพ์ที่ดีย่อมถือว่าข้าพเจ้าเป็นบุคคลที่เชื่อถือได้ยิ่งกว่าบุคคลที่ท่านรับเอาคำสัมภาษณ์และคำแจ้งของพวกเขามาลงในหนังสือพิมพ์อันมีเกียรติของท่าน ข้าพเจ้าได้กล่าวไว้ในตอนต้นของแถลงการณ์ว่า ข้าพเจ้ามิได้ถือว่าหนังสือพิมพ์ต้องรับผิดชอบแต่ผู้ให้สัมภาษณ์และให้ข่าว นั่นเองต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ชาติไทยและมิตรภาพระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรเวียดนามและในการทบทวนขั้นต่อไปต้องสะอึกสะอื้นลง ทั้งนี้เพราะก่อนที่ท่านได้รับคำแถลงการณ์ของข้าพเจ้านั้น ท่านมีความบริสุทธิ์ใจว่าความจริงเป็นไปดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์และผู้ให้ข่าวแจ้งแก่ท่าน แต่เมื่อท่านได้รับแถลงการณ์ของข้าพเจ้าฉบับนี้แล้วข้าพเจ้าก็หวังว่าท่านจะระงับไม่นำเอาข่าวจากบุคคลที่ให้สัมภาษณ์และผู้ให้ข่าวที่ผิดความจริงและผิดมรรยาทการทูตนั้นมาลงในหนังสือพิมพ์ของท่านเกี่ยวกับเรื่องการทบทวนระหว่างผู้แทนฝ่ายไทยกับเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนามประจำกรุงปารีสเรื่องการอพยพชาวเวียดนามมาลงอีก อันจะเป็นการเพิ่มความเสียหายให้เกิดขึ้นอีกในการทบทวนปัญหาสำคัญเกี่ยวกับประเทศชาติในเรื่องอื่น

ขอแสดงความขอบคุณพร้อมด้วยความนับถือ

ปรีดี พนมยงค์

(นายปรีดี พนมยงค์)

□ □ □

เล่มต่อไป

“เค้าโครงการเศรษฐกิจ กับ พระบรมราชวินิจฉัย”

